

Halfjaarrapportage 2022 Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH (BEN NH)

September 2022

Opsteller: Christine Pollmann, projectmanager Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH,
gemeente Amsterdam

Met bijdragen van Susan Verlinden, procesversneller en Jalyssa Breur, projectondersteuner

Inhoudsopgave

1 Inleiding	2
2 Ondersteuning Regionale Expertteams	4
3 Stand van zaken Advies en consultatie	5
4 Monitoring/Analyse/Signaleren	6
5 Stand van zaken mee organiseren van hulp	11
6 Stand van Zaken Leren en ontwikkelen	12
7 Uitbreiden scope: Netwerken werken samen in Noord Holland	14
8 Communicatie	17
9 Financiële paragraaf	18
10 Tot Slot	24

Bijlagen:

- 1. Overzicht tabel indicatoren aug 2022 monitor NH
- 2. Casuïstiek beschrijvingen
- 3. Project aanvragen 1^e helft 2022 BEN NH
- 4. Aanvragen leren & ontwikkelen 1^e helft 2022 BEN NH

1 Inleiding

*In dit memo wordt stilgestaan bij de voortgang in het werkplan '22 van het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH. Tevens leest u hoe het proces verloopt richting tweede helft 2022.*¹

Opdracht

Het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH heeft in de opdracht drie hoofdtaken:

- Het bieden van consult en advies op meervoudige en complexe (co-morbide) jeugdhulp casuïstiek.
- Het ondersteunen bij het organiseren van hulp voor deze doelgroep waarbij gemeenten verantwoordelijk blijven voor de zorgkosten, maar het Netwerk innovatie- en projectkosten op zich kan nemen alsook tijdelijk bepaalde kosten kan overbruggen.
- Het stimuleren van een proces van leren en ontwikkelen om in een vroeger stadium met elkaar tot betere vraagsignalering en analyse én oplossingen te komen voor deze relatief beperkte maar ingewikkelde doelgroep; het ontwikkelen van een kennisfunctie.

Achtergrond

De Bovenregionale Expertisenetwerken (voorheen 'centra') Jeugd richten op meervoudige en complexe, co-morbide, jeugdhulpproblematiek. Bij co-morbiditeit is sprake van meerdere diagnostische beelden gelijktijdig, vaak combinaties van soma en psyche, die niet altijd even evident zichtbaar zijn, maar als niet in samenhang behandeld tot mislukking van de hulpverlening leiden en extra schade aanbrengen aan jeugdigen en hun ouders/verzorgers.

Vanuit de Tweede Kamer is de minister in 2019 via een amendement op de begroting verzocht te komen tot deze expertisecentra om te komen tot betere en duurzame oplossingen voor deze kinderen in de knel en daar structureel middelen voor vrij te maken. Er zijn er acht, waarvan er één de naam 'centrum' voert en de anderen hebben gekozen voor de benaming 'netwerk', beter passend bij hun werkwijze. Amsterdam is door de Minister van VWS medio 2020 verzocht om als dit coördinerend gemeente voor Noord Holland te realiseren.

De Bovenregionale Expertisenetwerken werken daarmee vanuit een formele opdracht, met middelen vanuit de begroting VWS, vastgelegd in een Specifieke Uitkering. Landelijk is jaarlijks 25 miljoen euro beschikbaar, verdeeld over de acht netwerken, naar rato aantal 0-23 jarigen met een kleine vaste voet.

Naast de drie hoofdtaken zijn met ingang van 2022 door VWS in afstemming met de VNG twee extra opdrachten verstrekt aan de acht Bovenregionale expertisenetwerken, namelijk *het ondersteunen van de Regionaal Expertteams* en *het zorg dragen voor monitoring van de casuïstiek*.

¹ Behalve de afkortingen BEN NH (bovenregionaal expertisenetwerk Jeugd Noord Holland, RET (regionaal expertteam), VWS (ministerie voor volksgezondheid welzijn en sport) VNG (vereniging van Nederlandse gemeenten) wordt er in dit document zo min mogelijk gebruik gemaakt van afkortingen.

Daarnaast is in deze halfjaarrapportage vanuit het werkplan '22 een extra rubriek toegevoegd: *uitbreiding scope Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd*. Op de hoofdtaken volgt hierna een korte stand van zaken, gevolgd door een vooruitblik naar de tweede helft van 2022.

De kern binnen het Expertisenetwerk wordt gevormd door de adviesgroep van experts die desgevraagd;

- Meedenken op complexe casuïstiek, maar vooral ook meedenken en adviseren ten aanzien van de inrichting en werking van het netwerk en het adresseren van de vraagstukken en dilemma's die naar boven komen.
- Meehelpen om tot een goede inhoudelijke en lerende weging te komen met betrekking tot de (budgettaire) projectaanvragen, zodat het Managementteam van coördinerend gemeente Amsterdam tot gefundeerde besluitvorming kan overgaan.
- Meedenken op vraagstukken die uit de casuïstiek bij de regionaal expertteams naar voren komen.

Zoals omgaan met ouders die met elkaar in conflict zijn, specifieke genderzorg en ongelijke spreiding van beschikbaarheid, het belang van zo normaal mogelijk onderwijs in de context van kleinschalige woonvoorzieningen, morele dilemma's bij het toch tijdelijk uitplaatsen van een jeugdige uit een 'onvoorwaardelijk wonen' kleinschalige woonvoorziening.

Bij een 6-tal casussen is er vanuit diverse deskundigheden (verslaving, forensische expertise, toeleiding Wet Langdurige Zorg-expertise, psychiatrie) advies en consult verstrekt.

Tot de inhoudelijke dilemma's of knelpunten die besproken zijn hoort bijvoorbeeld het signaal vanuit het Dijklander ziekenhuis dat er een tekort is (buiten de regio Amsterdam) aan goede transgenderzorg, en het signaal dat werken in een intensieve kleinschalige woonvoorziening met een complexe doelgroep én vanuit de visie dat het hier moet gaan om onvoorwaardelijk wonen niet eenvoudig is om waar te maken, zeker niet als de continuïteit binnen de groepsleiding onvoldoende geboden kan worden. De bespreking rond transgenderzorg was voor zorginstelling GGZ Noord Holland Noord reden om een al bestaand voornemen zich meer te profileren op het bieden van deze zorg een stap verder te brengen. Contacten zijn gelegd met de landelijk kwartiermakers transgenderzorg. Het signaal rond kleinschalige woonvoorzieningen heeft geleid tot het realiseren van de begeleide intervisie én het adviseren op de signalen die uit de intervisiebijeenkomsten naar voren komen.

Ook heeft de adviesgroep BEN-NH zich verdiept in de twee methoden (van Peers en Molendrift) waarmee in NH wordt gewerkt aan het maken van een gedeelde Verklarende Analyse. In een gezamenlijke bijeenkomst hebben beide partijen hun methodiek toegelicht en heeft de adviesgroep vragen kunnen stellen. Vervolgens hebben een aantal leden van de adviesgroep een casus bij de één en een aantal leden een casus bij de ander uitgewerkt. Die bevindingen zijn teruggekoppeld en vervolgens ook besproken met beide aanbieders. Bevinding komt erop neer dat er vooral overlap is, met accentverschillen. En dat er daar waar sprake is van grote complexiteit ook echt wel gedragstherapeutische kennis een voorwaarde is om tot een goede analyse te komen. Vanuit het Expertisenetwerk blijven beide methodes aangeboden worden en een aantal leden van de adviesgroep kunnen na bijscholing geraadpleegd worden voor een second opinion, of supervisie.

2 Ondersteuning Regionale Expertteams

Er is in NH een maandelijks lerend-overleg waarin de voorzitters/kwartiermakers van de regionaal expertteams (RET's) elkaar ontmoeten, samen met de projectmanager BEN NH, en de casuïstiek-procesversneller. Thema's worden besproken, er worden inhoudelijke gasten uitgenodigd en er worden dilemma's gedeeld, ook met betrekking tot inrichtingsvraagstukken.

Voor de inrichtingsvraagstukken is het door de commissie ZorgJeugdOnderwijs van de VNG vastgestelde 'borgingsdocument regionaal expertteams' leidend (juni '22). Ook aan dit document is door de regionaal expertteams zelf meegewerkt. Het borgingsdocument wordt in september a.s. aan de stuurgroep BoRN (Stuurgroep Bovenregionaal Netwerk Noord Holland - voorheen Stuurgroep Thuis voor Noordje) voorgelegd.

Een greep uit gesprekstema's van het maandelijks regionale expertteams overleg: versterken van het cliënt-perspectief; eetstoornissen met het Expertisenetwerk Ketenaanpak Eetstoornissen (K-EET), uniformiteit in werkwijze-schaalgrootte; de overwegend 'witte' casuïstiek; de ondersteuning vanuit het landelijk programma maatwerk multiprobleemgezinnen; ruimte voor mandaat versus gezaghebbendheid van het regionaal expertteam door de eigen regiogemeenten; aanvragen en inzetten van een verklarende analyse; privacy-gegevensverwerking; zichtbaarheid en communicatie; hanteren uitgangspunten 'Een Thuis voor Noordje'; aanhaken van het onderwijs; de roep om 'een plek' versus wat is er eigenlijk aan de hand; verwachtingen ten aanzien van crisissituaties.

Ook is vanaf 1 januari 2022 casuïstiek die landelijk binnenkomt, bijvoorbeeld via VWS, direct doorgezet naar de regionale expertteams. Hier is een landelijk werkproces voor afgesproken waar ook de regionaal expertteams uit NH-input voor hebben geleverd. De eerste helft van dit jaar is het in NH om drie casussen gegaan.

Het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH krijgt een afschrift van deze doorgeleidingen. Op die wijze kan nagevraagd worden en desgewenst ondersteuning aangeboden, bijvoorbeeld door de procesversneller vanuit het BEN-NH, na verzoek vanuit het regionale expertteam. Zie verder de paragraaf Advies en Consultatie.

Tot slot is het gesprek over schaalgrootte en uniformiteit in werkwijze zowel door zorgaanbieders als Gecertificeerde Instellingen als vanuit het programmateam Thuis voor Noordje een slag verder gebracht. Men onderschrijft het belang van de Regionaal Expertteams, maar heeft er last van in negen jeugdhulpregio's voor hetzelfde aan tafel gevraagd te worden, én dat zaken rondom de regionaal expertteams in die negen regio's net even anders georganiseerd zijn. Ook vragen een aantal uitwerkingslijnen vanuit een Thuis voor Noordje om een stevige rol van de regionaal expertteams, en hebben die tegelijkertijd ook weer op grotere schaal nodig. Het gaat dan bijvoorbeeld om triage, toegang en plaatsing binnen de nieuwe Kleinschalige Woonvoorzieningen die worden ingericht om jeugdigen een betere kans te geven, in plaats van opname in ge-/beslotenheid. Omdat het bij deze jeugd gaat om complexe problematiek is zorgvuldige matching nodig. Ook hiervoor is bovenregionale samenwerking en dus schaalgrootte nodig om tot betere keuzes te komen.

Er wordt aan een advies gewerkt voor de Stuurgroep van coördinerend wethouders jeugd om een bestuurlijke opdracht op te halen om dit vraagstuk verder te brengen.

3 Stand van zaken Advies en consultatie

Vanaf 2022 is de functie procesversneller geïntroduceerd als service vanuit het Expertisenetwerk. De procesversneller ondersteunt de regionale expertteams op inrichting, werkwijze en casuïstiek. Extra aandacht is er voor het versterken van de positie van ouders en jeugdigen.

De procesversneller vertaalt de opgehaalde signalen bij de Regionale Expertteams naar beleidsmatige adviezen. Zijn signalen enkel gebonden aan de jeugdzorgregio of zien wij dezelfde signalen op bredere schaal van Noord-Holland? Deze vragen zijn goed te beantwoorden vanuit een overkoepelend netwerk zoals hete Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH en komen niet goed bij elkaar zonder het netwerk al verbindende factor.

Deze slagkracht wordt ook uitgevoerd op het thema 'leren'. Zo inventariseert de procesversneller de leerbehoefte per regio en zorgt voor een aanbod op schaal van Noord-Holland. Leersessies rondom wet- en regelgeving in de zorg, financiering van de zorg (Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet, Wet maatschappelijke opvang en Jeugdwet), hoe om te gaan met de casuïstiek monitor zijn voorbeelden van leeraanbod dat afgelopen half jaar heeft plaatsgevonden.

Nog niet alle Regionale expertteams zijn daar waar ze moeten zijn. Oorzaken variëren van nog geen bestuurlijk draagvlak hebben georganiseerd tot de vele ambtelijke personeel wisselingen en schaarste in de gemeentelijke capaciteit waardoor vaak wordt gekozen voor externe inhuur. Vooral door dit laatste is het aan de procesversneller om te ondersteunen op continuïteit van kennis, onderlinge afspraken en hulp en nieuwe medewerkers weer mee te nemen in het proces dat de afgelopen twee jaar is doorlopen. Mocht de bovenregionale facilitering en ondersteuning wegvallen, dan is het risico op nieuwe versnippering groot.

Het is belangrijk om voortdurend te blijven attenderen en stimuleren om gebruik te maken van de beschikbare bovenregionale expertise, De bovenregionale financieringsmogelijkheden en het leren en uitwisselen, zodat het zorglandschap verder beweegt in de richting waar gezamenlijk draagvlak voor is, maar in de praktijk weerbarstig. (Voor ieder kind passende zorg, zo thuis en school als mogelijk).

De procesversneller kan aan de hand van concrete casuïstiek, waarbij 'nu' echt iets meer of anders nodig is dan dat beschikbaar is, een handreiking doen naar aanbieders om dit met hulp van BEN-NH ook echt waar te maken.

De Regionaal expertteams hebben hierbij altijd het voortouw. Wij merken wel dat inzet van een onafhankelijk netwerk zoals het Bovenregionaal Expertisenetwerk helpt bij het realiseren van doorbraken aanvullend op een Regionaal team. Leden van een regionaal team zitten dicht op gemeentelijke belangen. Onafhankelijkheid moet echt wel bewaakt worden. De Regionaal expertteams vragen dan ook regelmatig ondersteuning van de procesversneller om de onafhankelijkheid te versterken, maar ook om te sparren hoe een casus aan te vliegen en voor de check of er bruikbare voorbeelden zijn van 'best practise' van toepassing op de casus in Noord-Holland.

De procesversneller werkt dan ook altijd samen met de verwijzer en/of voorzitter expertteam, faciliteert de samenwerking tussen cliënt, professionals en meerdere organisaties en werkt sterk resultaatgericht. De vraag van de jeugdige en ouder(s) is altijd uitgangspunt van de ingezette acties.

4 Monitoring/Analyse/Signaleren

Er is een landelijke monitor beschikbaar voor alle expertteams. Casuïstiek wordt geanonimiseerd geregistreerd op een aantal relevante indicatoren. Hierdoor worden de ontwikkelingen van de complexe casuïstiek in alle jeugdhulpregio's inzichtelijk gemaakt om zo te leren en te ontwikkelen. De monitor is alleen toegankelijk voor expertteams. Het Bovenregionaal expertisenetwerk NH is een lerend netwerk en sluit aan bij de bestaande infrastructuur zoals de regionale expertteams in de negen jeugdzorgregio's. Als continu ontwikkelend netwerk willen we al doende leren wat het verschil kan maken in een situatie die dreigt vast te lopen of vastgelopen is. Leren van opgedane ervaringen, goede praktijken en knelpunten. Ondersteunen – met geld of expertise - van innovaties om te onderzoeken wat werkt en wat niet. Door goed te monitoren en kennis te delen leren we steeds beter waar precies de knelpunten zitten om aan de meest kwetsbare jeugdigen de passende hulp te kunnen bieden. De uitkomsten agenderen we op de juiste plekken. Naar aanleiding van de landelijke evaluatie en aangeleverde feedback door sommige regionale expertteams, is de basisset aan indicatoren aangepast. In de tweede helft van 2022 is een bijgewerkte basisset in gebruik.

Nog niet alle expertteams in Noord-Holland werken met de monitor. Voornaamste reden is dat nog niet alle expertteams volledig zijn ingericht. Hierdoor was het voor de expertteams niet altijd duidelijk bij wie de monitor taak belegd zou moeten worden, was er tijdgebrek en werd de prioritering elders gelegd, of waren er bestuurlijk nog vragen over de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Sommige regio's werkten al met een eigen monitor systeem met erg groot volume en vergt de omzetting simpelweg meer tijd.

Het vaak wisselen van medewerkers verbonden aan het expertteam heeft ook niet meegeholpen aan de borging van de monitor.

Vanuit de functie procesversneller wordt de doorontwikkeling van de expertteams gestimuleerd en zo nodig worden expertteams ondersteund om alsnog de data met terugwerkende kracht van 01-01-2022 in te voeren, of minimaal een analyse aan te leveren langs dezelfde parameters. Ook landelijk zijn nog niet alle regio's verbonden met de monitor. Nu de vrijblijvendheid voor het gebruik van de monitor eraf is, zal er een beter en vollediger beeld gaan ontstaan. Noord-Holland heeft ten opzichte van landelijk 10% casussen opgevoerd in de monitor (36² casussen versus 401 landelijk).

Het beeld van de al ingevulde monitor is dan ook niet compleet, maar geeft een eerste voorzichtig beeld over de casuïstiek in Noord-Holland.

Van de 36 casussen die zijn opgenomen in de monitor wordt aangegeven dat het Bovenregionaal Expertisenetwerk 11 keer betrokken geweest is, 9 keer is het veld niet ingevuld. Wetende dat niet alle casuïstiek nog is ingevuld en er door het Bovenregionaal Expertisenetwerk een eigen overzicht is bijgehouden, kan worden aangenomen dat de procesversneller bij 50% van de casuïstiek is betrokken. De procesversneller van het bovenregionaal expertise netwerk NH is betrokken geweest bij 28 casussen waarvan 3 landelijk binnengekomen via VWS.

Het landelijke beeld laat zien dat in Noord Holland het Bovenregionale expertisenetwerk het meest betrokken wordt bij casuïstiek vanuit de RET's.

² Inmiddels staat begin sept. de teller voor NH op 62

Tot op heden zijn 36 formulieren door de verschillende expertteams ingevoerd in de landelijke monitor Regionale Expertteams. In 2022 zijn dat 32 cliënten. Dit betreft 7 cliënten uit 2021 en 32 cliënten in 2022.

Per jeugdregio zien we de 36 formulieren uitgesplitst in:

Zaanstreek-Waterland	14	(39%)
Noord-Kennemerland	7	(19%)
Haarlemmermeer	2	(6 %)
Kop van Noord-Holland	12	(33%)
West-Friesland	1	(3%)
Amsterdam Amstelland	0	(0%)
Gooi- en Vechtstreek	0	(0%)
Zuid-Kennemerland	0	(0%)

Vraagsteller:

In bijlage 1. Overzicht tabel indicatoren 2022 monitor NH zijn de gegevens terug te vinden.

De cijfers laten zien dat vragen vooral komen van zorgprofessionals, en in een enkel geval ouders zelf. De zichtbaarheid van de RET's voor ouders en jeugdige is nog erg beperkt, hoewel alle expertteams in Noord-Holland aangeven dat ouders en jeugdige rechtsreeks een vraag kunnen stellen en ouders en jeugdige altijd aan tafel welkom zijn.

Werken aan de zichtbaarheid van de expertteams is voor de komende periode een belangrijk speerpunt die wij meenemen in de doorontwikkeling en ondersteuning van de expertteams. Zo is het project versterken cliëntperspectief zojuist van start gegaan, waarin dit signaal meeloopt.

Belangrijkste reden van aanmelding:

In bijlage 1. Overzicht tabel indicatoren 2022 monitor NH zijn de gegevens terug te vinden.

Instream (25%), doorstroom (22%) en consultatie & advies (25%) zijn de grootste redenen van aanmelding. Het niet hebben van passend aanbod (6%) wordt vooral gemeld door de GI. Consultatie & Advies wordt voornamelijk aangevraagd door de professional. 6% van de aanvragen betreft een verzoek tot het inzetten van een Verklarende analyse die de professional aanvraagt omdat er een doorstroom probleem is. Dit is voornamelijk bij jongens tussen de 13 en 16 jaar. Zij verblijven bij pleegouders of op een kamertraining project, maar binnen de casuïstiek komt ook naar voren dat doorstroom vanuit de jeugdzorgplus lastig is.

Duidelijk komt naar voren dat een verklarende analyse voornamelijk wordt ingezet als er visieverschil is tussen de betrokkenen. Doordat niet duidelijk is waar goed passende zorg aan moet voldoen, wordt er gezocht naar aanbod wat het eerst voor handen lijkt te zijn. Hierdoor ontstaan vaak faalervaringen bij de jeugdige omdat het aanbod niet passend is. Professionals geven dan aan handelingsverlegen te zijn met als gevolg dat het verblijf niet langer mogelijk wordt geacht van de jeugdige.

Voorbeeld:

Y is een jongen van 11 jaar met FAS (Foetaal alcoholyndroom). Zijn eerste 1,5 jaar is hij bij zijn biologische moeder geweest en tot 2020 bij zijn pleegmoeder.

Zijn wens is om het liefst bij pleegmoeder te zijn maar door zijn forse gedragsproblematiek en wegvallen van pleegvader is dit niet meer mogelijk.

De plaatsing op een jeugdzorg locatie en opvolgend een crisisplaatsing maken zijn gedrag nog ernstiger. De betrokken hebben een visieverschil over welke plek Y. wel op zijn plek is en duurzaam kan wonen. De gesprekken blijven in een cirkel gaan heen en weer tussen pleegzorg-gezinshuizen-3 milieuorganisaties, behandel locaties of een kleinschalige woonvoorziening. Om tot een doorbraak te komen vraagt het RET de procesversneller van BEN erbij. Alvorens gericht te kunnen zoeken naar een passende plek is het van belang dat alle neuzen dezelfde kant op staan en iedereen zich kan vinden in het beeld van Y. Wie is hij, wat heeft hij nodig en hoe ziet dat eruit? Door het inzetten van de verklarende analyse wordt dit plaatje stevig neergezet en kan er heel gericht worden gezocht.

Uit deze verklarende analyse kwam onder andere het advies om voor Y. te kijken naar Kleinschalige unit (3 milieus voorziening) op een terrein binnen de Verstandelijk Gehandicapten-sector dat intensieve één op één ondersteuning kan bieden, Wet Zorg & Dwang kan toepassen en hij onvoorwaardelijk kan blijven wonen daar de verwachting is dat hij een 24/7 een levenslange zorgvraag heeft en daarmee passend is binnen de Wet Langdurige Zorg. Advies is dan ook naar het Wet Langdurige Zorg gecontracteerde aanbod te kijken in de regio. Door met elkaar hiernaar te zoeken (met alle obstakels van dien zoals de aanvraag Wet Langdurige Zorg via het Centrum Indicatiestelling Zorg en de schaarste in Noord-Holland als het gaat om dit aanbod) is er rust in het proces gebracht, er wordt niet voor een second best plek (toch een ander aanbod) gezocht maar harder geklopt op de juiste deur. Dit voorkomt onnodige faalervaringen, misplaatsingen en onnodige doorplaatsingen.

Meest bepalende knelpunt:

In bijlage 1. Overzicht tabel indicatoren 2022 monitor NH zijn de gegevens terug te vinden.

In 17% van de aanmeldingen wordt aangegeven dat het grootste knelpunt het aanbod betreft.

Maar ook visieverschil, wachtlijsten, ontbreken van procesregie en een verzoek voor een verklarende analyse wordt genoemd.

Uit de praktijk blijkt dat de melder vaak komt met de vraag mee te zoeken naar aanbod. Aanbod wat er niet is, of er zijn wachtlijsten. Met grote regelmaat wordt er aanbod buiten de regio gezocht. Nu de kernwaarde van thuis voor Noordje doordringen bij de professionals, wordt er met regelmaat de vraag gesteld: 'Hoe vinden we dan aanbod in de regio?'

Vaak komt de melder met enige haast, er moet "nu" een plek worden gezocht.

Door stevige procesregie tevoren en goed de vraag achter de vraag te filteren zien we vaak dat de vraag helemaal niet "het zoeken naar aanbod" is, maar veel meer de vraag gaat worden "wat is er nodig zodat deze jeugdige onvoorwaardelijk kan blijven waar hij is, of dat nu thuis is of bij een zorgorganisatie".

Inzet regionaal expertteam:

In bijlage 1. Overzicht tabel indicatoren 2022 monitor NH zijn de gegevens terug te vinden.

De grootste categorieën (beide 54%) betreft het organiseren van zorg en voeren van procesregie.

Betrokkenheid Bovenregionaal expertise netwerk

In bijlage 1. Overzicht tabel indicatoren 2022 monitor NH zijn de gegevens terug te vinden.

De monitor geeft aan dat het BEN-NH bij 31% betrokken is en bij 25% is er niets ingevuld.

Een eigen registratie van BEN-NH geeft weer 28 casussen ondersteund te hebben, waarvan 3 landelijke.

Welke vragen legt het RET neer, wat heeft het BEN bijgedragen en welke rode draden zijn hieruit te filteren?

Wie meldt aan bij Bovenregionaal Expertisenetwerk?

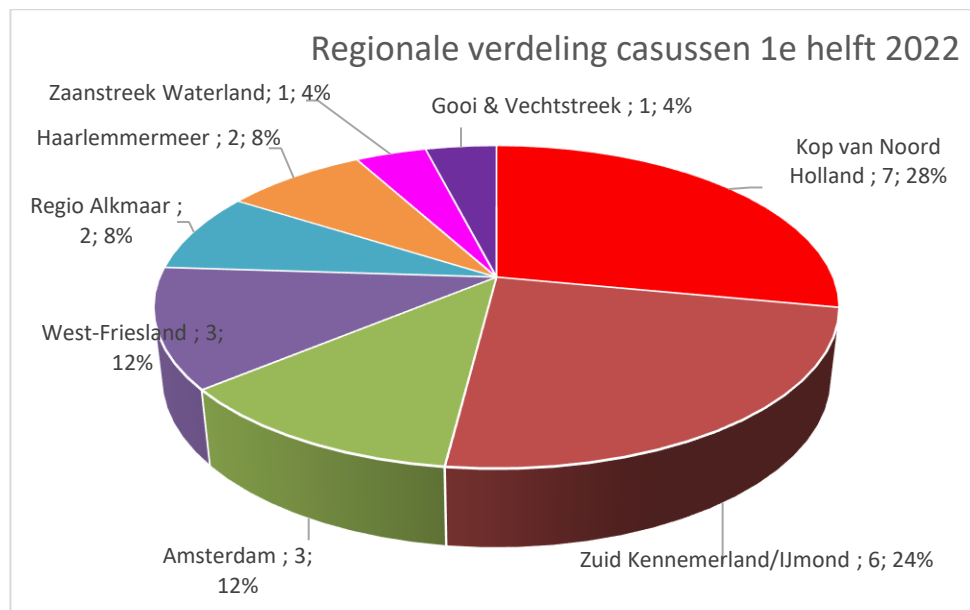
Aanvragen bij het Bovenregionaal expertisenetwerk zijn het afgelopen jaar uit meerdere kanten gekomen. Een drietal keer vanuit VWS, één keer vanuit de VNG-regioambassadeur. Daar waar de zichtbaarheid van de Regionale Expertteams nog onduidelijk was of het bestaan van het Regionaal expertteam nog onbekend kwamen de aanvragen rechtsreeks vanuit de Gecertificeerde Instellingen, zorgaanbieders of regiogemeenten.

Maar meestal kwam de vraag om mee te denken en te ondersteunen van het Regionale expertteam zelf.

Juist een bovenregionaal blik of een onafhankelijke (frisse) blik was de reden dat het Bovenregionaal expertisenetwerk erbij werd gevraagd.

Het eerste half jaar is de procesversneller ook nog veel ingesprongen bij de Regionale expertteams waar geen procesregisseur aanwezig was als gevolg van ziekte, wisselingen, uitval of omdat het Regionaal Expertteam zich nog in de inrichtingsfase bevond.

Regionale verdeling van de 25 casussen afgelopen half jaar:

De drie landelijk via VWS binnengekomen casussen:

West-Friesland 2

Haarlemmermeer 1

Hoofdvraagstelling van de melder?

Kijkend naar de hoofdvraagstelling van de melders bij de aangemelde casuïstiek zien we het volgende bij de 25 casussen:

4x Kleinschalige woonvoorziening -vraag

3x Plaatsingsvraag

3x Geen perspectief na gesloten plaatsing

3x Willen voorkomen van gesloten plaatsing

2x Geen perspectief op duurzaam wonen vanuit de Geestelijke gezondheidszorg

2x Geen perspectief na verblijf in buitenland/buiten de regio

1x Geen perspectief na crisisplek

1x Wachtlijstvraag

1x Dilemma grensvlak Jeugdwet-Wet langdurige zorg

1x Dilemma grensvlak Jeugdwet-Maatschappelijke opvang/begeleid wonen

1x Niet langer houdbaar maatwerk

1x Time-out/Uitval Kleinschalige woonvoorziening

1x Verklarende Analyse vraag

1x 18-/18+ dilemma risico beheersen jeugdzorg versus autonomie volwassenenzorg

Een beroep op het Bovenregionaal Expertisenetwerk vanuit de Regionaal Expertteams

Nog niet alle Regionale Expertteams hebben inrichting op orde. Hierdoor ontbreekt soms nog de procesregie of zijn de experts vanuit de consultatie en adviesfunctie nog niet aanwezig waardoor specifieke expertise ontbreekt.

De onafhankelijke rol en bovenregionale blik is ook soms wenselijk. Niet alle jeugdzorgregio's hebben goed zicht op elkaars aanbod en expertise. Er kan visieverschil ontstaan welke financieringsvorm passend is of wie de betalende gemeente is. Soms is dit gewoon simpelweg onduidelijk, waardoor niemand de regie op zich neemt.

Wat heeft het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH toegevoegd?

Soms is enkel sparren voldoende, samen de casus doornemen, reflecteren, afpellen en de stappen die gedaan zijn en kunnen worden in de goede volgorde zetten samen.

De casuïstiek kan ook behoorlijk persoonlijk binnenkomen, hierop samen reflecteren zet de procesregisseur van het RET soms weer sterk in het zadel om verder te gaan.

Bovenregionaal weten wat aanbod, pilots, best practises zijn geeft de Regionale expertteams ook weet handvatten om verder te gaan.

In een casus mee oplopen als coach kan de Regionale expertteams helpen, en in noodgevallen kan beroep gedaan worden op de procesversneller als het Regionaal Expertteam geen gehoor geeft, onbemand is of erg druk.

De procesversneller ondersteunt ook met casuïstiek waarvan het Regionaal expertteam denkt dat een projectmatige aanpak of maatwerkconstructie met BEN-NH middelen nodig en passend zou kunnen zijn.

Kerntaak van betrokkenheid BEN-NH door de procesversneller, is helpen aanjagen zodat er ook echt tot actie wordt overgaan, escaleren op directieniveau van aanbieders, en met heel veel geduld partijen bij elkaar blijven brengen en tot besluiten te laten komen. Hierbij voortdurend herhalen van de kernwaarde Thuis voor Noordje.

Rode draden, thema's in de casuïstiek die bij het Bovenregionaal Expertisenetwerk komt

Als eerste een opsomming;

- Voorkomen van gesloten plaatsen
- Specifiek Leeftijd 11-15 (ook jonger) voorkomen gesloten-gedragsproblematiek-jongens
- Specifiek 12- die bij afspraak (Noordje) niet in een Kleinschalige Woonvoorziening terecht komen, maar geen alternatief voorhanden hebben
- Van gesloten jeugdzorg naar volwassenen zorg
- Aanmeldproblematiek, juiste loket, route kennen
- Wet Langdurige Zorg - versus Zorgverzekeringswet, wet Maatschappelijke Opvang Beschermd Wonen/Wet maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdwet
- Licht verstandelijke beperking - chronische suïcidaliteit- 18-/18+- meisjes van gesloten naar volwassenen zorg
- Autisme-Licht verstandelijke beperking- 18-/18+ van gesloten naar volwassenzorg
- Eetproblematiek vooral bij het Kennisnetwerk Eetstoornissen
- Langdurige 1 op 1 begeleiding- hoge kosten-geen perspectief

Ter illustratie van deze casuïstiek en thema's zijn er vier typerende casus-beschrijvingen te vinden in bijlage 2. Casusbeschrijvingen 2022 BEN NH.

Belangrijkste doelgroepen die eruit springen:

1. Jongens onder en rond de 12 jaar met ernstig gedragsprobleem plus extra onderliggende problematiek, waarbij geen alternatief gevonden kan worden dan gesloten.
2. Jonge dames 17+ met chronische suïcidaliteit, automutilatie en persoonlijkheidsproblematiek. Overgang van jeugd geestelijke gezondheidszorg naar volwassenen geestelijke gezondheidszorg of van Jeugdzorg plus naar volwassenen geestelijke gezondheidszorg loopt niet en woonvorm is niet beschikbaar.

Deze doelgroepen worden 2^e helft 2022 meegenomen in gesprekken met het Bovenregionaal Plan: Een Thuis voor Noordje.

Verdere analyse monitorgegevens

Omdat het verhaal achter de cijfers belangrijk is voor duiding van de registratiegegevens worden de regionaal expertteams in oktober gevraagd hun eigen monitorgegevens van de eerste 8 maanden in 2022 te voorzien van een inhoudelijke analyse en die eind november aan elkaar te presenteren. De casuïstiek vanuit de negen jeugdhulpregio's waar ook het BEN-NH ondersteunend bij betrokken was wordt op eenzelfde wijze geanalyseerd en gepresenteerd.

Het totaal wordt verwerkt tot een monitorbeeld over Noord-Holland.

De analyses vanuit de acht bovenregionale netwerken gaan uiteraard ook met elkaar vergeleken en besproken worden. Ze worden daarbij ondersteund door de landelijk kennisambassadeur jeugd en de Schakel- en Adviesraad (in oprichting).

5 Stand van zaken mee organiseren van hulp

Algemeen

Er is op vrijwel alle casussen waar het BEN-NH bij betrokken was ondersteunt op het mee organiseren van hulp binnen het bestaande aanbod, danwel met welke aanpassingen bestaand aanbod passend gemaakt kon worden³.

Daarnaast is gewerkt aan meerdere projectaanvragen innovaties/maatwerk en het voorbereidend werk om tot maatwerk te kunnen komen. In totaal zijn een vijftal projectaanvragen concreet gehonoreerd. Hier valt ook de programmakosten aanvraag van Een Thuis voor Noordje onder, waarin een viertal inhoudelijke ontwikkellijnen als project zijn opgenomen.

Werkwijze advies op aanvragen aangepast

Het proces van ophalen van advies bij de jeugdhulpregio's en bij de adviesgroep van experts is helpend voor draagvlak, maar ook voor organisatorische en inhoudelijke tips en bijsturing. Daarbij kan deze werkwijze "het samen leren", vanuit de verschillende invalshoeken ondersteunen. Hier is echter wel op bijgesteld. Eind 2021 is de werkwijze van advies-inwinning besproken met de conclusie dat er teveel (papier) afstand was tussen adviseurs en aanvragers. Ook leek het of in de gestelde vragen of het gegeven advies discussies herhaald werden die in de regio al gevoerd waren. Dit heeft geleid tot een aanpassing in dat werkproces die inmiddels gehanteerd wordt. Aan de projectaanvragers uit de jeugdhulpregio's wordt gevraagd om een aanvraag in een eerder, concept-stadium in te dienen en daarin ook vooral de dilemma's te schetsen. Vanuit de adviesgroep verbonden aan het BEN-NH wordt vervolgens de projectaanvraag met de aanvragers vragenderwijs besproken en wordt op basis van het gesprek en de eigen deskundigheid een advies geformuleerd. De weerslag van dat gesprek wordt verwerkt in de aanvraag, waarna besluitvorming volgt. Deze werkwijze is in de eerste helft van 2022 tweemaal beproefd. Er is wederzijdse waardering voor de kwaliteit en transparantie van deze gesprekken. Een drietal keer volstond mondelinge en schriftelijke input.

³ Zie paragraaf over monitoring

De projectaanvragen innovaties & ondersteunen bij het organiseren van hulp

Onderstaande projectaanvragen zijn in de eerste helft 2022 gehonoreerd, in volgorde van besluitvorming. Inhoudelijke informatie m.b.t. de projecten is terug te vinden in *bijlage 3. Project aanvragen 1e helft 2022 BEN NH*

Bedrag	Projectaanvraag omschrijving	Besluitvorming MT jeugd
€ 63.650,00	Projectaanvraag Korte Intensieve Traumabehandeling Amsterdam	Akkoord bevonden 13-1-2022
€ 407.199,00	Gemeente Alkmaar Kleinschalige Woonvoorziening	Akkoord bevonden 16-3-2022
€ 263.000,00	Aanvraag vanuit een programma "Thuis voor Noordje"	Akkoord bevonden 25-5-2022
€ 513.788,00	Aanvraag GGZ NHN Kleinschalige woonvoorziening Schagen	Akkoord bevonden 29-6-2022
€ 90.094,00	Inbedding K-EET NH in BEN-NH	Akkoord bevonden 17-8-2022

6 Stand van Zaken Leren en ontwikkelen

Onderstaande projectaanvragen zijn in het kader van leren en ontwikkelen 1^e helft '22 gehonoreerd. Ze worden in *bijlage 4. Aanvragen leren & ontwikkelen 1e helft 2022 BEN in volgorde van besluitvorming inhoudelijk toegelicht.*

Bedrag	Leer en reflecteer - Onderzoek en advies omschrijving	Besluitvorming MT jeugd
€ 34.182,50	Scholing & Supervisie Verklarende Analyse	Akkoord bevonden 2-2-2022
€ 39.700,00	regio Gooi & Vechtstreek Actieleren	Akkoord bevonden 29-3-2022
€ 155.243,00	Begeleide intervisie Kleinschalige Woonvoorzieningen NH	Akkoord bevonden 4-5-2022
€ 31.650,50	Clientperspectief versterken	Akkoord bevonden 1-6-2022
€ 8.000,00	Podcast Jongeren JZ+	Akkoord bevonden 23-6-2022
€ 800,00	Procesbegeleiding evaluatie Kleinschalige Woonvoorziening Arkplein regio Alkmaar	Akkoord bevonden 28-6-2022
€ 9.300,00	verkenning rond uitvoeren en inrichten van een monitor Kleinschalige Woonvoorziening	Akkoord bevonden 20-7-2022
€ 16.500,00	Uitbreiding Scholing Supervisie Verklarende Analyse	Akkoord bevonden 2-8-2022

Verdere voortgang op het gebied van leren en ontwikkelen

Verbinding academische en kenniswerkplaatsen Noord Holland

Medio 2021 heeft de eerste gezamenlijke bijeenkomst plaatsgevonden met de kennis-leer-academische werkplaatsen in NH, op uitnodiging van het programma Een Thuis voor Noordje en

BEN NH. De vraag is neergelegd wat men vanuit de werkplaatsen kan bijdragen aan bovengenoemde thema's, zowel afzonderlijk maar ook in samenhang met elkaar. Hoewel het niet vanzelfsprekend blijkt te zijn dat deze werkplaatsen met elkaar hun inzet afstemmen is er commitment om bij te dragen aan deze thema's. Het Nederlands Jeugd Instituut is betrokken om te adviseren hoe dit meer vorm kan krijgen. Dit gesprek is in april 2022 vervolgd. Zowel een Thuis voor Noordje als het Bovenregionaal Expertisenetwerk presenteerden de voortgang van beide bewegingen schetsten daarin ook de dilemma's en vraagstukken. Er was veel interesse voor het werken vanuit de visie Onvoorwaardelijk Wonen en het ontwikkelen van een Business Case, voor het werken met een gedeelde verklarende analyse, voor het werken met begeleide intervisiegroepen en de kruisbestuiving door de diverse samenstelling, voor het inrichten en vullen én analyseren van de landelijke 'regionaal expertteam'-casuïstiek monitor, voor het inrichten van een monitor rond de Kleinschalige Woonvoorzieningen, voor het werken met ambulante outreachende specialistische teams vanuit verschillende organisaties samengesteld en voor grotere 'werk'—gebieden, voor de zoektocht rond 16-27 jarigen met complex uitstroomprofiel. Er is gesproken over de opleidingen, en vervolgcursussen die de kennisinstituten aanbieden en hoe je studenten meeneemt in de recente ontwikkelingen. Tot slot is ook arbeidsmarktkrapte en hoe je daar als opleidingsinstituten op inspeelt aangestipt. Er zijn op onderwerpen vervolgafspraken gemaakt met verschillende partijen. En er is toegezegd dat we periodiek deze kennisinstellingen bij elkaar halen om de voortgang te bespreken en onderlinge uitwisseling en afstemming te stimuleren.

Landelijke kennisfunctie en samenwerkingsthema's van de acht bovenregionale netwerken

De acht bovenregionale expertisenetwerken werken met instelling van de coördinerend wethouders jeugd, VWS en VNG samen op de hoofdthema's:

- Communicatie;
- Data-analyse, rode draden agenderen en adresseren;
- Kennisdeling en leren en hoe je het leren borgt.

Als overige thema's om op te blijven uitwisselen, ter inspiratie en/of afstemming zijn benoemd:

- Hoe we onze organisatie inrichten (netwerk-governance);
- Ervaringsdeskundigheid/Clientperspectief en hoe we dat borgen;
- Landelijke 'pareltjes' in ons bovenregionaal netwerk van experts;
- Financiële en verantwoordingsvraagstukken;
- Het versterken van het collectief.

Daarnaast heeft de ontwikkeling van een Schakel- en Adviesraad dit afgelopen half jaar een impuls gekregen. Er is gesproken met een groot aantal stakeholders en ontstaat commitment op de doelstellingen en wijze van organiseren. Een Schakel- en Adviesraad is een netwerk, bestaande uit netwerken van experts op het gebied van opleiding, branche, wetenschappelijk onderzoek, onderwijs etc. die gezamenlijk via vertegenwoordiging de raad vormen, rond een vaste projectgroep met de kennisambassadeur jeugd. De schakelt met de praktijk van de casuïstiek die op de tafels van de regionaal expertteams komt en door de bovenregionale netwerken wordt ondersteund en geanalyseerd. Er ontstaat nadrukkelijk meer-richtingen verkeer. Er wordt in de ontwikkeling van een Schakel- en Adviesraad aangesloten bij de Hervormingsagenda Jeugd.

7 Uitbreiden scope: Netwerken werken samen in Noord Holland

Uit BEN-NH Nieuwsbrief nr. 2 (april '22): Netwerken verbinden Netwerken

"In Noord Holland slagen we er steeds beter in om over domein- en instellings-, gemeente- en regio- en over financieringsgrenzen heen lerende netwerken met zichzelf en met elkaar te verbinden om jeugdigen en ouders dichterbij huis en dichterbij school te ondersteunen. Met de drie zorgkantoren in Noord Holland resulteert dit in een heldere routekaart en beschikbaarheid van contactpersonen om op casuïstiek mee te denken. Ook met de Zorg en Veiligheidshuizen verstevigen we die connectie. Met de volwassenenpsychiatrie in Noord Holland zijn we 'm aan het maken. In mei start een stevigere verbinding met de Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen met als focus de transitieleeftijd. Spil vormen de Regionaal expertteams, deels nog in oprichting.

Bij de kracht van verbinden én de kracht van bij elkaar te rade gaan hoort ook de ruimte om te kunnen en durven erkennen dat je even niet weet waar je cliënt het beste mee geholpen is."

In bovenstaand citaat uit de tweede nieuwsbrief wordt de belangrijkste verbinding met het netwerk niet eens meer genoemd, terwijl die vanaf het begin in 2020 vooraan blijft staan: van het Bovenregionaal plan in Noord Holland "Een Thuis voor Noordje" (zes grotere jeugdhulpaanbieders residentiele zorg; vier Gecertificeerde instellingen – jeugdbescherming; vijf Samenwerkingsverbanden Voortgezet Onderwijs; negen Jeugdhulpregio's).

Daarnaast investeren we in - en onderhouden - verbinding met;

- Expertisenetwerk Ketenaanpak Eetstoornissen NH (K-EET); inbedding met blijvende herkenbaarheid in dit lopende jaar
- Netwerk van de acht Regionaal expertteams in de negen jeugdhulpregio's NH
- Netwerk van de acht landelijk dekkende Bovenregionale Expertisenetwerken
- Netwerk van kennisinstellingen NH – met link naar landelijke kennisinstituten
- Netwerk van de landelijke Schakel en Adviesraad Jeugd (in oprichting)
- Netwerk binnen het veiligheidsdomein, forensische expertise NH (in ontwikkeling)
- Netwerk volwassenen psychiatrie in aansluiting op het jeugddomein NH (in ontwikkeling)
- Netwerk van de drie zorgkantoren, zorgverzekeraars in NH
- Netwerk van zorgpartners rond de doelgroep 16-27 met complex profiel (Verstandelijke Beperving, Jeugd, Geestelijke gezondheidszorg, Maatschappelijke Opvang/Beschermd wonen (in ontwikkeling)
- Netwerk rond het jonge kind – Infant Mental Health/Integrale vroeghulp (in ontwikkeling)

Hieronder worden drie netwerken uitgelicht, waarvan de voorbereiding eerste helft 2022 heeft plaatsgevonden en de onderlinge netwerkbijeenkomsten in september en oktober gepland staan.

Veiligheidsdomein-forensische expertise

In de maanden maart-april 2022 zijn vanuit het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd Noord Holland (BEN-NH) kennismakingsgesprekken gevoerd met de vijf Zorg- en Veiligheidshuizen in Noord Holland, waarbij ook de Regionale Expertteams vanuit de negen Noord-Hollandse jeugdhulpregio's zich aansloten.

Het was goed om te merken dat in de meeste regio's bekendheid tussen de procesregisseurs van de Regionaal expertteams en de procesregisseurs van de Zorg en Veiligheidshuizen er al voor zorgde dat er op casuïstiek afstemming is tussen beide 'tafels'.

Wat betreft de forensische expertise was het beeld wat diverser. Hoewel in elk gesprek contactorganisaties werden genoemd, werd de nabijheid van die expertise sterk wisselend ervaren, zeker wat betreft meer generiek meedenken over forensische (jeugd)-problematiek. Een samenvatting van de gesprekken, met een procesvoorstel voor een aantal vervolgstappen is met alle betrokkenen gedeeld en resulteert in een NH-netwerkbijeenkomst op 22 september. Er wordt een aantal korte presentaties gehouden over best practices op gebied van forensische jeugd, en manieren om de advies en consultfunctie toegankelijker in te vullen.

Het financiële rugzakje van BEN-NH wordt toegelicht en er zijn een aantal praktijkdilemma's beschreven die aan de groep voorgelegd kunnen worden.

Op de bijeenkomst wordt ook de vraag voorgelegd welke vervolg facilitering het meest passend is.

Maatschappelijke Opvang/Beschermd wonen rond 16-27 jaar

Onlangs is vanuit het Bovenregionaal expertisenetwerk en programmteam Thuis voor Noordje een inventarisatie gedaan per jeugdzorgregio om de juiste verbinding te kunnen leggen tussen de regionaal expertteams en de Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen.

Een belangrijk doel is te komen tot een routekaart met namen en contactgegevens van de regionaal expertteams en de ambtelijke contactpersonen en gemeentelijke toegang-medewerkers voor plaatsing binnen de Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen en in ieder geval om daarover mee te denken vaak ook in breder verband met de contactpersonen vanuit de sectoren voor mensen met een verstandelijke beperking, de Geestelijke gezondheidszorg, de (verlengde) Jeugdhulp.

De overgang van het ene naar het andere domein blijkt vaak niet soepel te verlopen. Zeker niet waar de casuïstiek zich in het midden bevindt van meerdere wetgevende kaders.

Deze doelgroep maakt nadrukkelijk onderdeel uit van Thuis voor Noordje en ook binnen BEN-NH zien wij dat bij de jeugdige met meervoudig complexe problematiek men vaak vastloopt in de overgang naar meerderjarigheid (16-27 jaar).

Na een eerste bijeenkomst met contactambtenaren Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen vanuit de huidige centrumgemeenten, samen met vertegenwoordigers van de Regionale expertteams is de bekendheid met elkaars werkveld verdiept en zijn de verbindingen tussen Regionaal expertteam en de Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen tegen het licht gehouden. In een aantal regio's heeft dat geleid tot vervolgesprekken onderling.

Een tweede sessie, in september a.s. is gericht op de samenwerking met de aanbieders Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen. Zij worden meegenomen in de ontwikkelingen 'Thuis voor Noordje', de Regionaal expertteams, het Bovenregionaal expertisenetwerk en worden betrokken bij de bestuurdersbijeenkomsten Geestelijke gezondheidszorg/Verstandelijk gehandicaptenzorg/Jeugdhulp rondom jongeren met een complex uitstroomprofiel. Die bredere bijeenkomst in NH wordt verderop in het najaar '22 gepland, waar ook de zorgkantoren en de aanbieders vanuit de andere domeinen bij aansluiten.

Volwassenen Geestelijke gezondheidszorg

Met de grootste instellingen voor volwassenen Geestelijke gezondheidszorg en een aantal Jeugd Geestelijke gezondheidszorg instellingen vanuit gezinsproblematiek is in de eerste helft van 2022 gesproken langs onderstaande vragen en thema's. Als beginvraag werd gesteld: (Hoe) sluiten jullie aan op het jeugd domein?

Hier ging het onder meer over trauma bij ouders, bij kinderen en de al dan niet wenselijkheid van gelijktijdige behandeling, en de voorwaarden daarvoor.

Bij de vraag naar de kenmerken van de doelgroep is enerzijds opnieuw gefocust op de gezinnen en anderzijds op de transitieleeftijd rondom meerderjarigheid met een typering van Onthechte (jonge) mensen, spanning met sociaal moeten leven. Er is visieverschil benoemd ten aanzien van 18- gericht op beschermen en minimaliseren risico en 18+ meer autonomie gericht, hoog-risicobeleid. Dit maakt de overgang/overdracht (te) groot/spannend.

Er is in de gesprekken gesproken over diagnostiek en het belang van goeie triage.

Ook met betrekking tot mogelijke afspraken over voorrang behandeling.

Er is ook verkend op welke wijze men aansluiting kon bieden op acht NH Regionale expertteams (RET's) daar waar het consultatie en advies rond concrete casuïstiek betreft. Verschillende variaties bleken bespreekbaar.

En tot slot is gewisseld over zaken die het leren, uitwisselen en ontwikkelen betreffen.

Er was belangstelling voor een bredere Netwerkbijeenkomst Volwassenen Geestelijke gezondheidszorg Noord Holland, en deze staat gepland op 10 oktober.

Reflectie op de netwerkbijeenkomsten

De kennisambassadeur jeugd merkte over deze netwerkbijeenkomsten op dat het als eerste gaat over het zoeken naar kansen in plaats van hobbels. En dat het samen leren misschien wel het belangrijkste is. Je kunt en moet nu afspraken maken, maar die zullen altijd net of helemaal niet passen. Vandaaruit zet je samen de volgende stap in je zoektocht naar uiteindelijk samen meer gaan betekenen voor gezinnen. De uitdaging is met elkaar bedenken: we hebben een lange termijn doel, veel van onze gedachten zullen misschien niet direct de beste zijn of direct gaan werken en hoe komen we elke keer terug op de plannen en afspraken van vorige keer en passen we waar nodig aan. Zijn afspraken nagekomen? Wat is er nodig om het wel te doen? Zijn er nieuwe inzichten?

8 Communicatie

Er is een website ingericht bij de VNG waarin de acht Bovenregionale Expertisenetwerken zich presenteren, met daarnaast doorklik pagina's naar de acht afzonderlijk. Ook de Regionaal Expertteams zijn erop te vinden, met contactgegevens. Duidelijk is dat daar de casuïstiek aangemeld kan worden en dat de Bovenregionale Netwerken de regio's daarbij ondersteunen.

Daarnaast heeft het Bovenregionaal Expertisenetwerk jeugd NH in de eerste helft van dit jaar drie nieuwsbrieven uitgebracht, elk met focus op dan spelende thema's: Verklarende Analyse, Begeleide intervisie, Netwerken verbinden Netwerken en Onderwijs.

<https://mailchi.mp/f03407f3c671/ben-zijn-we-samen?e=7boa6baoeg> – februari

<https://mailchi.mp/cb73ea5e4377/ben-zijn-we-samen?e=34c29boaca> – april

<https://mailchi.mp/6ef8f4e0fe77/ben-nh-en-het-onderwijs?e=7boa6baoeg> - juni

Er wordt gewerkt aan een website, waar ook de andere grotere verbeterbewegingen in NH te vinden zijn.

9 Financiële paragraaf

Onderstaand als eerste tabel de stand per 4-8-2022 van de begroting 2022 van het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH. De Regeling Specifieke Uitkering (SPUK) heeft vanaf het begin een langere looptijd dan het onderhavige jaar.

Toelichting: Zoals rechts onderaan in de tabel te zien is staat er een bedrag genoteerd voor het restant van 2022 wat tot uiterlijk eind 2023 te besteden is met een totaal van €3.145.815,-. Dit is na aftrek van een aantal reserveringen, een bedrag waar nog besluitvorming over plaats vindt.

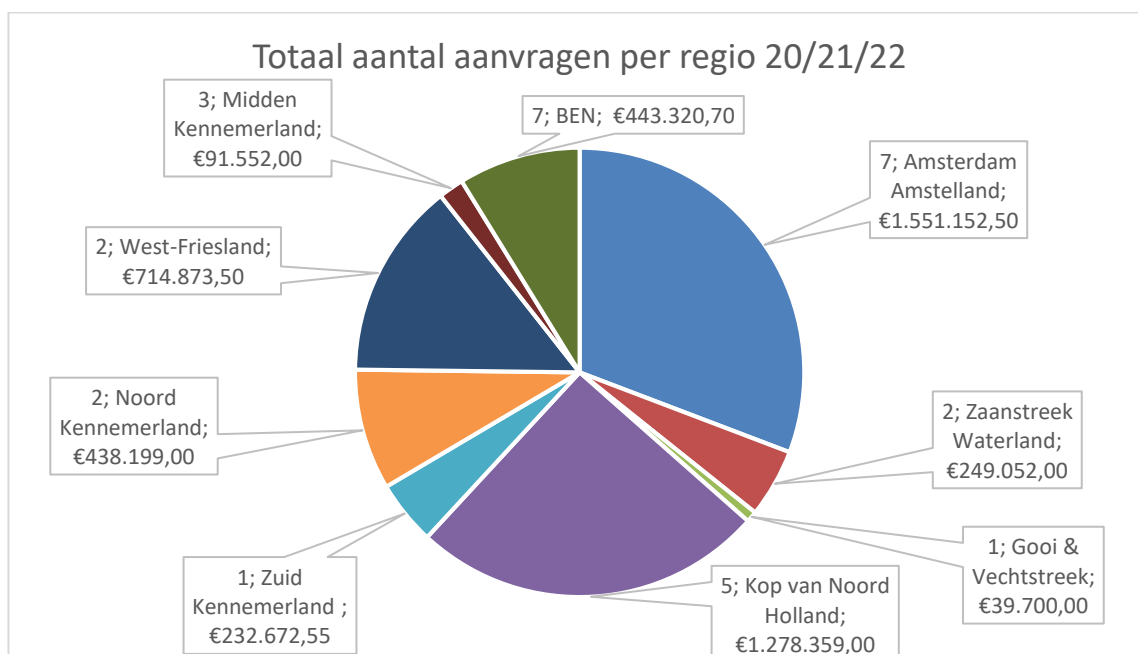
Expertisenetwerk/centrum co-morbiditeit gespecialiseerde jeugdhulp Noord Holland 2022						
Project totaal budget 2022 is : € 3.803.856,-						
<u>Routecode 75533540</u>						
COD E NR.	PROJECT ONDERDEEL OMSCHRIJVING	Budget 2022	AFS geboekt (reeds uitgegeven) 2022	Verplichtingen 2022	Reservering 2022	Saldo budget 2022
0.	INKOMSTEN VAN HET RIJK	€ -3.803.856	€ -5.247.181	€ -3.844.867	€ -3.199.224	
1a.	Personeelskosten	€ 300.000		€ 286.149		€ 13.851
1b.	Materiele kosten	€ 20.000				€ 20.000
1c.	Bijeenkomsten (leer en reflecteer)	€ 553.668	€ 18.518	€ 226.171		€ 308.979
1d.	Onderzoek en advies	€ 100.000		€ 9.300		€ 90.700
1e.	Overige personeelskosten	€ 180.000	€ 69.977	€ 89.773	€ 16.500	€ 3.750
2.	Projectbudget zorginnovaties co-morbiditeit	€ 1.954.188				€ 1.954.188
3.	Vacatiegelden	€ 50.000	€ 8.281		€ 11.219	€ 30.500
4.	Ambulante ondersteuning op locatie	€ 646.000				€ 646.000
5.	Restant 2021	€ 1.443.325	€ 1.305.537	€ 34.251	€ 25.690	€ 77.847
	TOTALE KOSTEN	€ -	€ -3.844.867	€ -3.199.224	€ -3.145.815	€ 3.145.815

Conceptbegroting 2023

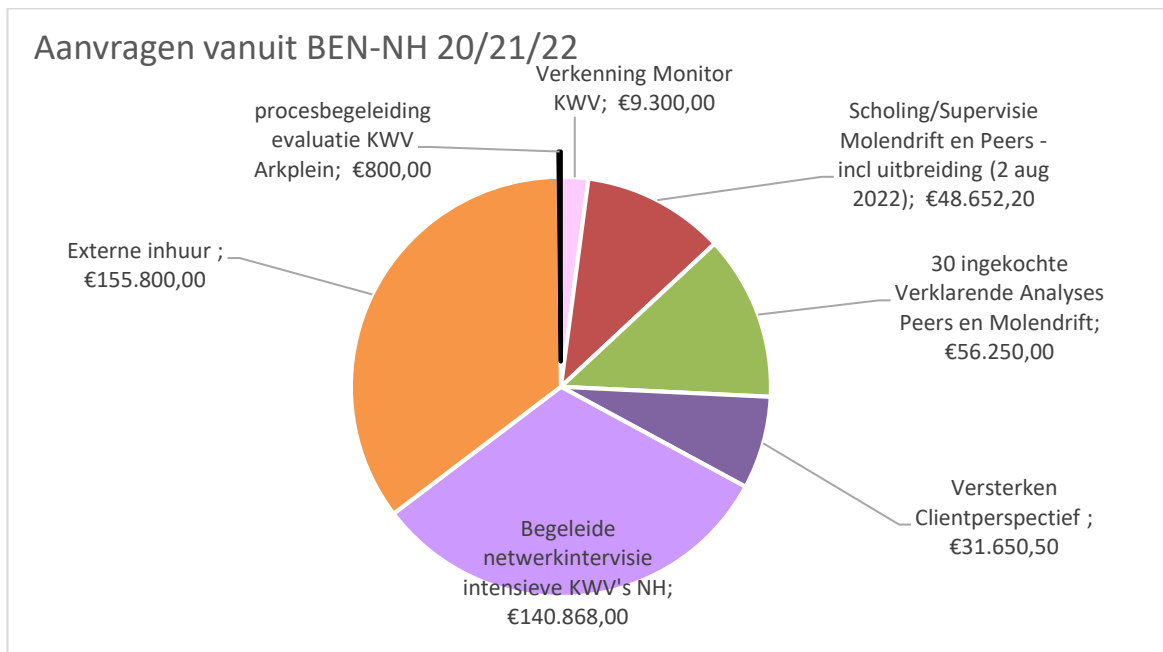
Aangezien nog niet bekend is wat de omvang van de SPUK 2023 gaat zijn, is deze begroting opgesteld vanuit het saldo budget 2022 op 4-8-2022.

Expertise netwerk/centrum co-morbiditeit gespecialiseerde jeugdhulp Noord Holland 2023					
Project totaal budget 2023 is: nieuwe SPUK volgt begin 2023 - dus eindsaldo budget begroting 2022 (restant mag mee naar 2023) plus nieuwe SPUK 2023 (bedrag nog niet bekend) wordt nieuw budget voor 2023					
Route code 75533540					
CODE NR.	PROJECT ONDERDEEL OMSCHRIJVING	Budget 2023	AFS geboekt (reeds uitgegeven) 2023	Verplichtingen 2023	Reservering 2023
0.	INKOMSTEN VAN HET RIJK	NOG NIET BEKEND	€ 3.145.815	€ 3.145.815	€ 2.546.775
1a.	Personeelskosten			€ 286.149	
1b.	Materiele kosten				
1c.	Bijeenkomsten (leer en reflecteer)			€ 121.840	
1d.	Onderzoek en advies				
1e.	Overige personeelskosten			€ 159.400	€ 16.500
2.	Projectbudget zorginnovaties co-morbiditeit			€ 31.651	€ 85.690
3.	Vacatiegelden				€ 50.000
4.	Ambulante ondersteuning op locatie				
5.	Restant 2022	€ 3.145.815			
	TOTALE KOSTEN	€ 3.145.815	€ 3.145.815	€ 2.546.775	€ 2.394.585

Onderstaand een overzicht van het aantal aanvragen per jeugdhulpregio en vanuit het bovenregionaal expertisenetwerk zelf met het daarbij behorende budget. In dit overzicht zijn de begrotingsjaren 20/21/22 samengevoegd tot aan eind juli '22. De regio Haarlemmermeer heeft geen aanvragen gedaan tot dusver.

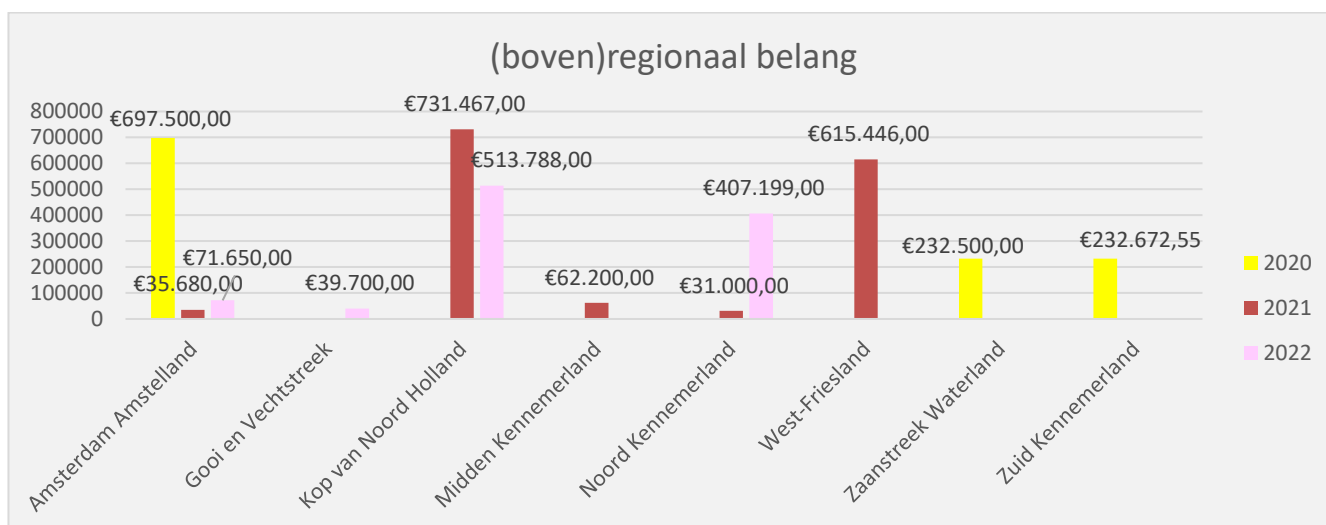
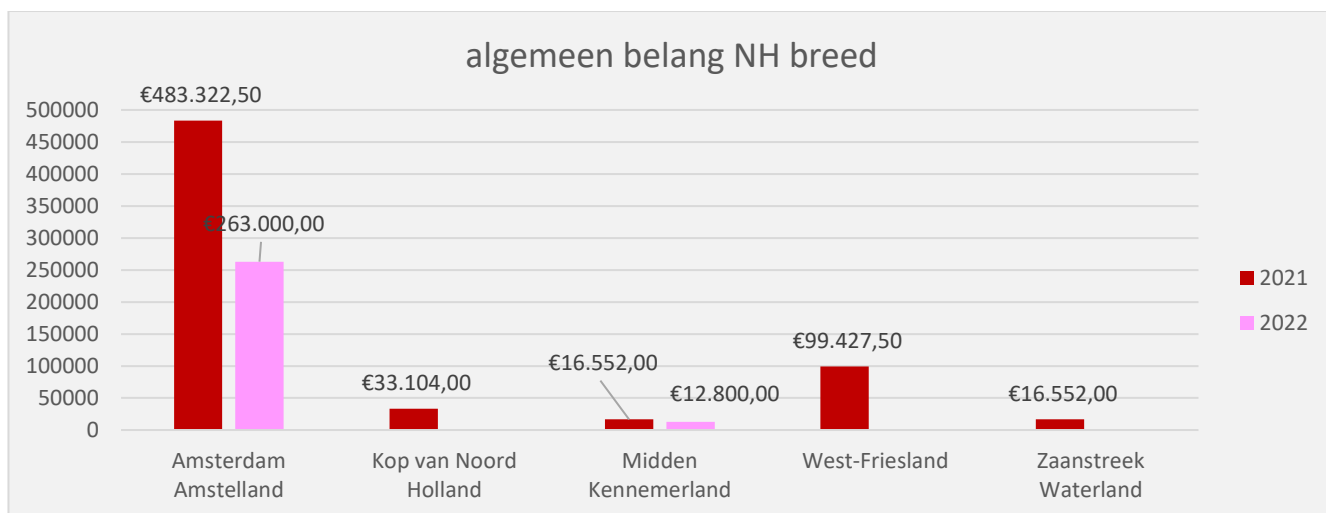

Onderbouwing aanvragen door het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH zelf.

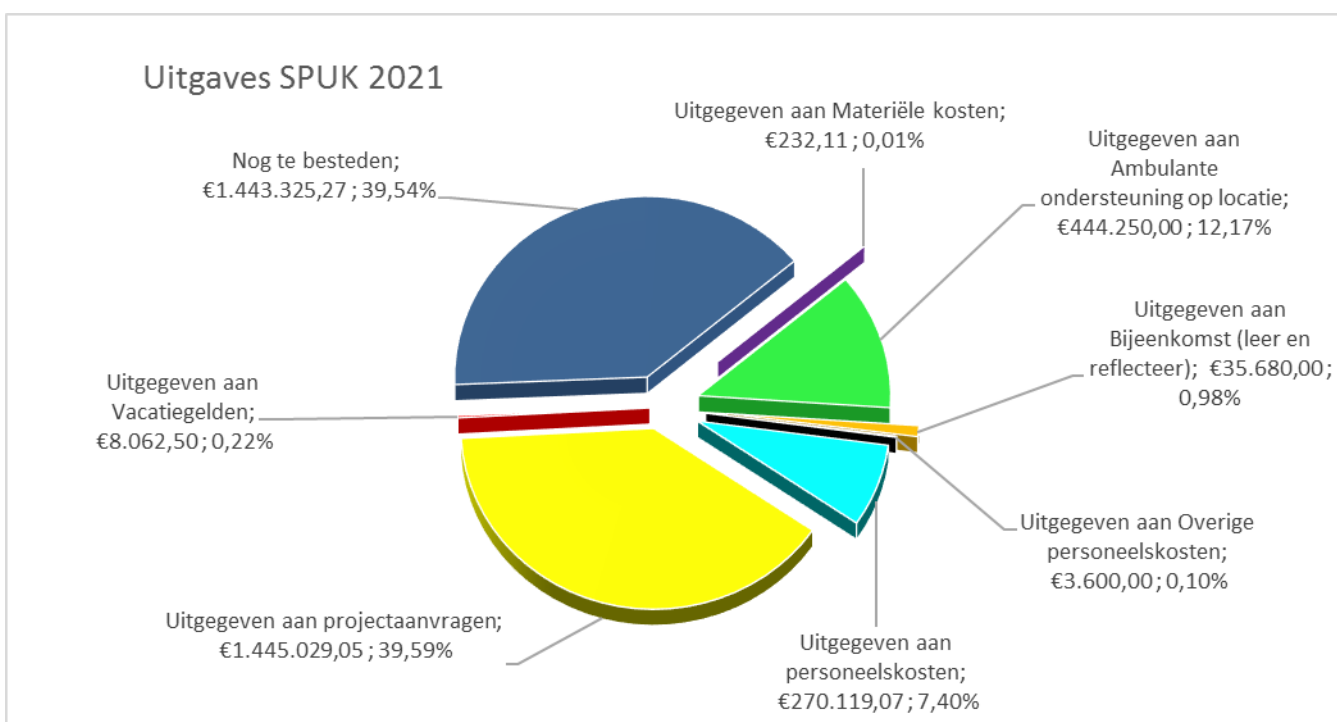
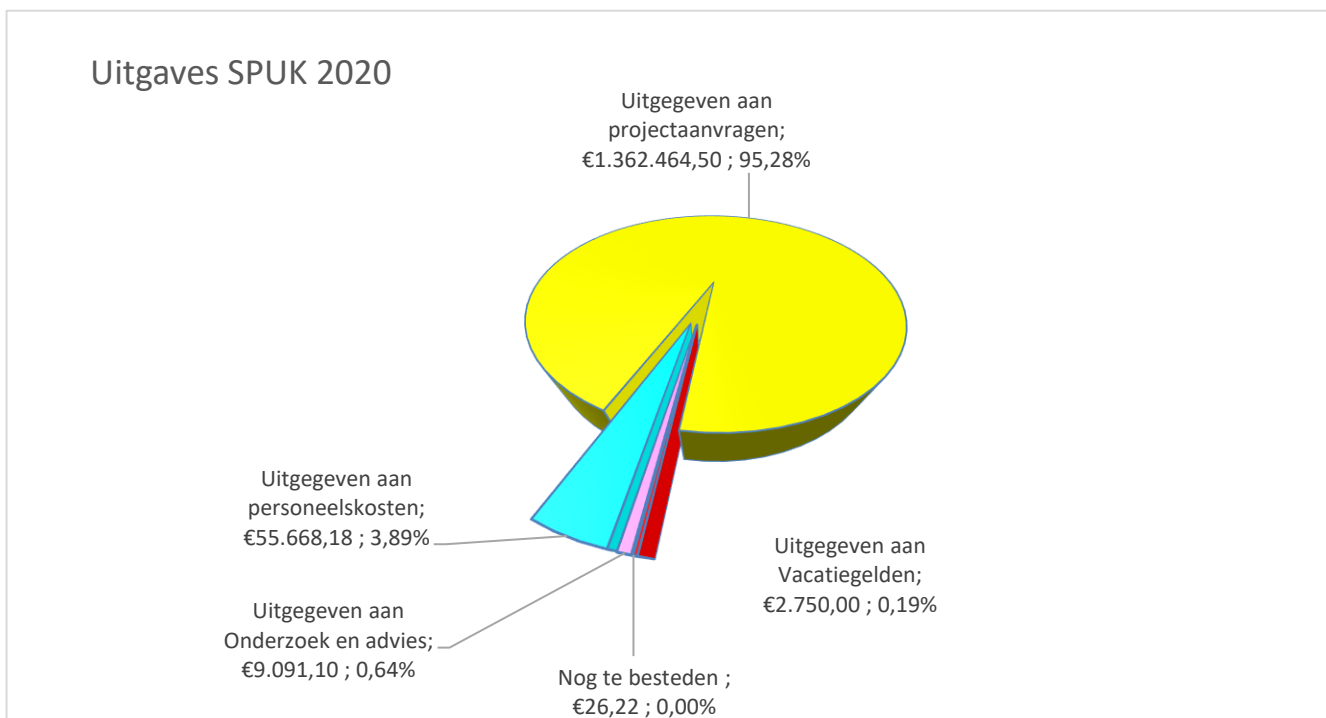

Hieronder staan twee diagrammen: 1. aanvragen die door gemeenten/regio's voor het geheel van Noord Holland zijn gedaan, en 2. aanvragen die voor projecten en casuïstiek binnen de eigen regio zijn gedaan, soms in afstemming met buur-regio's. Wat opvalt is dat behoorlijke verschillen zijn tussen regio's met betrekking tot het aantal aanvragen en de omvang van het budget.

NB: Er is onderscheid gemaakt tussen aanvragen vanuit regionaal/bovenregionaal belang en aanvragen voor algemeen – Noord-Hollands belang omdat die laatste projectkosten kunnen zijn voor inhoudelijke projecten ten behoeve van heel Noord Holland vanuit ofwel Een Thuis voor Noordje of wel het Bovenregionaal Expertisenetwerk zelf. Dat zijn dan soms meer administratieve aanvragen die gemeenten/regio's doen, vanwege de beperking in de financieringsvoorwaarden (beperkt tot overdracht van middelen tussen overheden) van het Bovenregionaal Expertisenetwerk, maar die heel Noord Holland betreffen. Voorbeeld: het inhuren van een projectleider Begeleide Intervisie door de gemeente Velsen. Of de gemeente Amsterdam die de programmakosten 'Thuis voor Noordje' onder de hoede neemt. Er vallen ook meer inhoudelijke projecten onder, bijvoorbeeld BITE, de pilot rond het ambulante outreachende specialistische team Eetstoornissen dat namens alle regio's door de gemeente Hoorn en de gemeente Amsterdam aangevraagd is. Dit zijn dan ook gemeenten die al een contract-relatie hebben met de deelnemende zorginstellingen, en zo ook meesturen op de uitvoering.

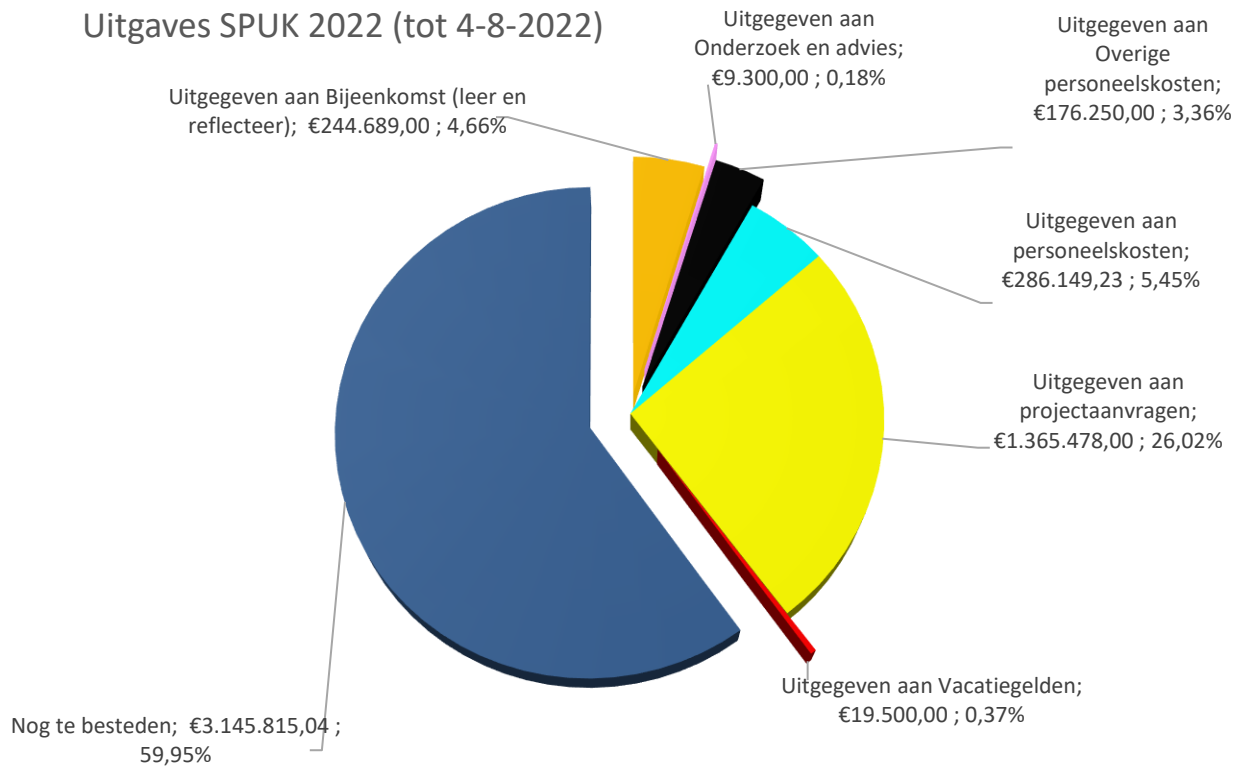

Tot slot hieronder drie schijf-diagrammen over de jaren 20, 21 en 22 afzonderlijk met een beeld over besteding middelen vanuit het budget van het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH. (SPUK staat voor regeling Specifieke Uitkering).

Toelichting bij SPUK 2021 t.o.v. 2022: de begrotingspost ambulante ondersteuning op locatie is vanaf 2022 toegevoegd aan de algemene begrotingspost projectkosten. Sommige projectaanvragen bevatten beide onderdelen en het is anders onhandig m.b.t. administratieve overzicht.

Uitgaves SPUK 2022 (tot 4-8-2022)

10 Tot Slot

Focus tweede helft van het jaar 2022 gaat liggen op de bredere netwerkbijeenkomsten (forensisch, maatschappelijke opvang begeleid wonen, en volwassenen Geestelijke gezondheidszorg) met wat daaruit aan afspraken voortkomt. Het verbreden naar een netwerk rond het jonge kind heeft prioriteit, evenals het uitbreiden van de kennis en ervaring met het werken met een verklarende analyse. De begeleide intervisie rond de Kleinschalige woonvoorzieningen levert tot slot signalen op die uitwerking behoeven, rond trauma, rond omgaan met onthecht gedrag maar ook rond sturing op personeelsbezetting.

Monitoring en het opstellen van de eerste analyses op basis van de landelijke regionaal-expertteams-monitor is een belangrijk speerpunt. En dit naast de kerntaak - ondersteunen op meervoudig complexe (co-morbide) jeugd casuïstiek.

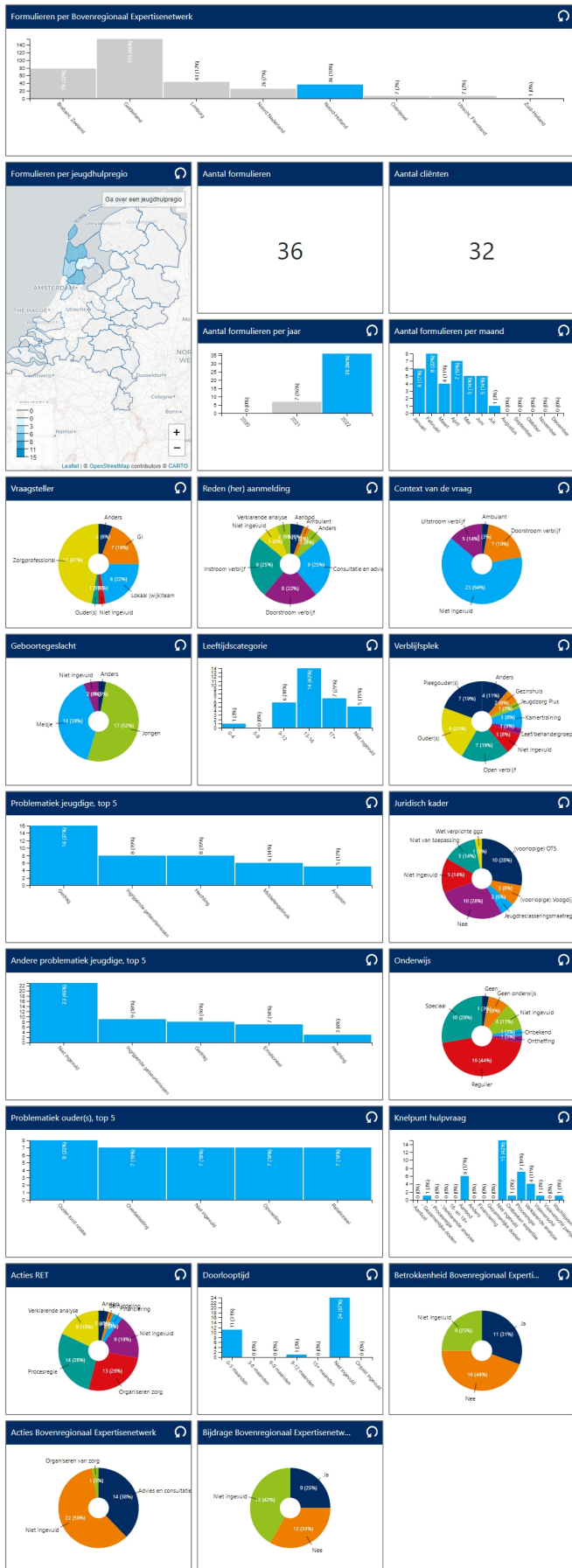
Als eerste zal de focus liggen op het verder brengen van de twee belangrijkste knelpunten m.b.t. begrip en voorzieningenaanbod zoals genoemd in de paragraaf monitoring;

1. Jongens onder en rond de 12 jaar met ernstig gedragsprobleem plus extra onderliggende problematiek, waarbij geen alternatief gevonden kan worden dan gesloten.
2. Jonge dames 17+ met chronische suïcidaliteit, automutilatie en persoonlijkheidsproblematiek. Overgang van jeugd Geestelijke gezondheidszorg naar volwassen Geestelijke gezondheidszorg of van Jeugdzorg plus naar volwassen Geestelijke gezondheidszorg loopt niet en woonvorm is niet beschikbaar.

Selecties

Expertisenetwerk: Noord-Holland

Jaar van aanmelding: 2022

2. Bijlage Casusbeschrijvingen 1^e helft 2022 BEN NH

K. is 11 jaar, gemiddeld intelligent en heeft veel trauma's meegemaakt en veel verschillende woonplekken gehad. Goede diagnostiek en traumabehandeling komt niet van de grond door vele incidenten, waardoor de focus op stabilisatie blijft.

Wachlijst bij passend behandelcentrum (Hondsberg) is heel lang.

Er is met een verklarende analyse een goed beeld gemaakt wie K. is en wat hij nodig heeft. Dit aanbod blijkt echter niet aanwezig in Noord-Holland.

Hij wordt bij een second best plek uit noodzaak geplaatst buiten de regio (gezinshuis +).

Dit gezinshuis wordt extra ondersteund en heeft mogelijkheid om time-out in te zetten als het moeilijk wordt.

Na een jaar gaat het alsnog dusdanig mis dat gezinshuis aangeeft K. niet teruggeplaatst te willen na time-out. Gezinshuis kan hier contract-technisch niet op worden aangesproken (o.a. doordat het een plek buiten de regio is). Time-out voorziening betreft 1 op 1 in vakantiehuis en kan niet duurzaam worden voortgezet. K. is een gevaar voor zijn omgeving, loopt weg en dreigt anderen wat aan te doen met een mes. Daarnaast treedt er ernstige regressie op, op gebied van zindelijkheid.

RET loopt vast:

- Geen mandaat om buiten-regionale aanbieder te verplichten door te gaan.
- Regio Amsterdam heeft geen crisisopname plekken voor 12 min voor trauma.
- RET heeft geen zicht op crisisplekken GGZ in Noord-Holland of landelijk.
- Wachlijst voor Kleinschalige Woonvoorziening: hiervan zijn er nog maar weinig en er is personeelstekort waardoor opname stop.
- Wachlijst alle aanbieders.
- Afwijzingen aanbieders i.v.m. wegloop- en vluchtgedrag.

Hoe kan alsnog een gesloten plaatsing worden voorkomen?

Hoe kan K. alsnog weer in de regio worden opgevangen en krijgt hij alsnog de best passende zorg?

Oplossingsrichtingen vanuit BEN-NH

- Inzet expertise trauma op schaal NH.
- Escaleren verantwoordelijke partijen
- Meekijken aanbod in regio en zo nodig landelijk
- Stil staan, Verklarende Analyse erbij en samen procestappen uitzetten.
- Partijen helpen gezamenlijke gedragen besluiten te nemen
- Inzet extra ondersteuning.
- Overbrugging tijdelijke financiering ten behoeve van 'out of the box' ideeën.
- Er simpelweg zijn voor de betrokken partijen en blijven uitdragen kernprincipes en rust in casus behouden.
- Verzamelen van signalen waardoor boven regionaal geëscaleerd kan worden op rode draden en opstarten van projecten op deze rode draden.

Voorbeeld:

Y is een jongen van 11 jaar met FAS (Foetaal alcoholyndroom). Zijn eerste 1,5 jaar is hij bij zijn biologische moeder geweest en tot 2020 bij zijn pleegmoeder.

Zijn wens is om het liefst bij pleegmoeder te zijn maar door zijn forse gedragsproblematiek en wegvallen van pleegvader is dit niet meer mogelijk.

De plaatsing op een jeugdzorg locatie en opvolgend een crisisplaatsing maken zijn gedrag nog ernstiger. De betrokken hebben een visieverschil over welke plek Y. wel op zijn plek is en duurzaam kan wonen. De gesprekken blijven in een cirkel gaan heen en weer tussen pleegzorg-gezinshuizen-3 milieuoorganisaties, behandel locaties of een kleinschalige woonvoorziening. Om tot een doorbraak te komen vraagt het RET de procesversneller van BEN NH erbij. Alvorens gericht te kunnen zoeken naar een passende plek is het van belang dat alle neuzen dezelfde kant op staan en iedereen zich kan vinden in het beeld van Y. Wie is hij, wat heeft hij nodig en hoe ziet dat eruit? Door het inzetten van de Verklarende Analyse wordt dit plaatje stevig neergezet en kan er heel gericht worden gezocht.

Uit deze verklarende analyse kwam onder andere het advies om voor Y. te kijken naar Kleinschalige unit (3 milieuvorziening) op een terrein binnen de Verstandelijk Gehandicapten-sector dat intensieve een op een ondersteuning kan bieden, Wet Zorg & Dwang kan toepassen en hij onvoorwaardelijk kan blijven wonen, daar de verwachting is dat hij een 24/7 een levenslange zorgvraag heeft en daarmee passend is binnen de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Advies is dan ook naar het WLZ gecontracteerde aanbod te kijken in de regio. Door met elkaar hiernaar te zoeken (met alle obstakels van dien zoals de aanvraag WLZ via het Centrum Indicatiestelling Zorg en de schaarste in Noord-Holland als het gaat om dit aanbod) is er rust in het proces gebracht, er wordt niet voor een second best plek (toch een ander aanbod) gezocht maar harder geklopt op de juiste deur. Dit voorkomt onnodige faalervaringen, misplaatsingen en onnodige doorplaatsingen.

Meisje Z. Licht Verstandelijke Beperking, Autisme Spectrum Stoornis, Trauma

Woont bij moeder

Net 18 geworden

Aangemeld voor GGZ-behandeling.

Trauma behandeling geprobeerd, EMDR-therapie gehad.

Nu in crisis, meerdere Suïcidepogingen, meerdere opnames JGGZ Levvel

Algemene vraagstelling melder:

Nu bij GGZ Acute Opname Volwassen, maar ontslag aanstaande maandag met Intensieve Hulp Thuis naar moeders huis.

Aanbieder geeft aan dat deze complexe casus niet voldoende opgepakt wordt binnen de gemeente, en dat gemeente onvoldoende bereikbaar is. Aanbieder weet het RET niet te vinden. Als procesversneller aanbieder geholpen door zijn vraagstelling te verhelderen en hem de mogelijkheid te geven om zijn verhaal te delen.

De vraagstelling uitgewerkt zodat deze op juiste manier doorgezet kan worden naar het RET van de bijhorende regio. Belangrijk hierbij is dat wij bij geen gehoor van RET de melder willen kunnen bijstaan om waar mogelijk te ondersteunen.

Na vraagverheldering samen tot het volgende gekomen:

* Kortdurende veilige oplossing door verblijf bij GGZ te verlengen door middel van Zorgmachtiging.

* Zoektocht duurzaam perspectief anders dan bij moeder.

Het volgende advies hierbij:

- Per direct contact met RET.

- Vragen aan GGZ om zorgmachtiging WvGGZ waardoor langere opname mogelijk is ;

- Moeder vragen of zij (indien GGZ dit niet wil/doet) een Zorgmachtiging aan kan vragen via WvGGZ bij de gemeente.

- Voorbereiden aanmelding bij Centrum Indicatiestelling Zorg 'SGLVG' (sterk gedragsgestoord licht verstandelijk beperkt) en aanmelden bij de 4 Borginstellingen en specialistische traumacentra in NL speciaal voor deze doelgroep.

- Zorgboerderij is wens van Z. Dit met gemeente met maatwerk en plaatsing bekijken in samenwerking met GGZ.

G. is 18 jaar en wordt aangemeld door de Jeugdbescherming bij het BEN-NH, omdat de regio wel bekend is, maar de betalende gemeente vanuit nieuwe woonplaatsbeginsel geen zicht heeft de mogelijkheden en sociale kaart. De betalende gemeente is ver buiten de regio waar G. is opgegroeid bij pleegouders. Het juiste RET betrekken lijkt hierdoor niet mogelijk. Vraagstelling is ondersteuning bij de zoektocht naar een passende duurzame woonplek voor G.

Centrum Consultatie en Expertise heeft aangegeven dat dit een plaatsingsvraag is en dat er hierdoor contact opgenomen dient te worden met het RET.

G. verblijft zeer ruime tijd (7 jaar) in een gesloten setting. Hierin wordt hij in zijn vrijheid beperkt met als doel zijn veiligheid te waarborgen binnen de kaders en structuur van de leefgroep.

Er wordt aangegeven dat G. een omgeving nodig heeft die hem de veiligheid en begeleiding biedt die hij nodig heeft.

De Jeugdbeschermer geeft aan geen passende plek terug in de regio te kunnen vinden en vraagt om ondersteuning. Afwijzingen zijn voornamelijk gericht op de intensieve begeleiding die nodig wordt geacht door de Jeugdzorg plus gericht op beheersing en voortdurend toezicht. Ook zijn gemiddelde IQ maakt dat woonsettingen in Verstandelijk Gehandicapten-sector afwijzen en de GGZ-sector niet (meer) is ingericht op een woonvraag.

Ook merken wij dat behandelgroepen niet open staan voor opname als er geen perspectief op wonen is en dat woongroepen niet open staan zonder dat behandeling is afgerond.

Wens van G. is een eigen plek terug in de buurt van zijn pleegouders.

Wat heeft de procesversneller gedaan:

Uitgaande van de wens van G. is contact opgenomen met de grootste GGZ-aanbieder in de wensregio van G. De keuze voor GGZ omdat deze problematiek dominant lijkt te zijn. Overwogen wordt een CIZ-aanvraag voor Wet Langdurige Zorg (WLZ) GGZ05, maar ook dan waren wij uitgekomen bij dezelfde aanbieder als de gecontracteerde WLZ-aanbieder voor de GGZ-profielen in die regio.

Insteek is de inhoud leidend laten zijn en de juiste financiering laten volgen.

Na een aantal inhoudelijke oriënterende gesprekken tussen de jeugdzorg+ en de GGZ is GGZ afgereisd naar Jeugdzorg+ om de persoon achter het papieren dossier te ontmoeten.

Daaruit is o.a. naar voren gekomen dat het "gat" tussen huidige setting en beschermd wonen nu te groot is, maar niet kan worden uitgesloten dat in de toekomst dit niet haalbaar zou kunnen zijn.

Een WLZ-aanvraag zal, zo geeft GGZ aan, nu nog niet aan de orde zijn noch helpend zijn voor G.

Afgesproken is dat er binnen de GGZ binnen 4-6 maanden een maatwerkplek gecreëerd kan gaan worden.

Advies is om middels een pilot een tijdelijk verblijfssetting in te richten waar een gestructureerde intramurale plek wordt gecreëerd met begeleiding vanuit de verschillende disciplines jeugd en volwassenen waar de herstelgedachte leidend is, jeugdige kan normaliseren en hospitalisatie gedrag omgebogen kan worden zodat jeugdige uiteindelijk kan instromen naar regulier aanbod op gebied van beschermd wonen.

Een concretisering van deze pilot wordt uitgewerkt in een projectplan en gesteund door BEN-NH.

3. Bijlage Projectaanvragen 1^e helft 2022 BEN NH

Projectaanvraag KIT Amsterdam

Aanvraag gemeente Amsterdam voor een projectmedewerker Intensieve Traumabehandeling van Levvel/AmsterdamUMC

Het gaat om een project waarbij een innovatieve intensieve traumabehandeling is ontwikkeld voor chronisch getraumatiseerde jongeren in de leeftijd van 12 tot 21 jaar, waarbij er sprake is van posttraumatische stressklachten en co-morbide problemen, zoals depressieve, dissociatieve en angstklachten, gedragsproblemen en/of suicidaliteit en/of automutilatie. Het gaat om jongeren die onvoldoende profiteren van een evidence-based traumabehandeling (Traumagerichte Cognitieve Gedragstherapie en/of EMDR) en/of vanwege vermijdingsproblemen niet kunnen starten met een traumaverwerkingstherapie of tijdens zo'n behandeling uitvallen (25 tot 50% valt uit).

Het innovatieve van deze behandeling is dat jongeren in een week intensief worden behandeld, waarbij de kans op uitval minimaal is ten opzichte van reguliere traumabehandelingen die gemiddeld 4 tot 6 maanden duren. In deze week krijgen jongeren een dagbehandelprogramma aangeboden, waarbij jongeren en ook hun (pleeg-)ouders worden behandeld. De behandeling wordt uitgevoerd door een multidisciplinair team bestaande uit traumabehandelaars, systeemtherapeuten, psychomotore therapeuten en supervisors.

KWV Alkmaar Arkplein;

In de regio Alkmaar ontbreekt het aan een kleinschalige woonplek voor jeugdigen vanaf 8 jaar met meervoudige complexe problematiek. Het is een categorie jeugdigen die vanwege hun meervoudige complexe problematiek een prikkelarme woonomgeving nodig hebben waar ze voor langere tijd kunnen wonen in combinatie met intensieve begeleiding.

Het ontbreken van dit type voorzieningen heeft forse gevolgen voor deze kinderen; zij kunnen nu nergens de zorg ontvangen die zij daadwerkelijk nodig hebben. Deze kinderen gaan van voorziening naar voorziening en worden daar niet beter van.

Zowel de Gecertificeerde Instellingen als de zorgaanbieders en ook de lokale teams hebben aangegeven dat er voor deze doelgroep nu geen geschikte passende plek is. Als laatste optie worden deze kinderen tot nu toe tot ver buiten de regio geplaatst. Regio Alkmaar heeft samen met de andere jeugdhulp regio's in NH afgesproken dit in het belang van de kinderen niet meer te willen en staat ook vastgelegd in het Bovenregionaal Plan 'Een thuis voor Noordje'.

Dit stelt gemeenten en regio's voor hoge aanloopkosten, waar het budget van het Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd NH (BEN-NH) in kan helpen.

De aanvraag valt binnen de criteria die het college van B&W heeft vastgesteld ten aanzien van de bestedingsdoelen van het budget, overbruggingskosten en projectkosten.

Thuis voor Noordje

Bovenregionale governance

De coördinerend wethouders van de 9 Jeugdhulpregio's Noord Holland hebben in de laatste stuurgroep (10-2-2022) zich akkoord verklaard met betrekking tot het doen van een aanvraag programmakosten Noordje bij BEN-NH, en ze zijn akkoord gegaan met het uitwerken van de 4 projecten uit het Implementatieplan waarmee het bovenregionaal plan 'Thuis voor Noordje' geconcretiseerd wordt. Omdat de wethouders ook hebben gevraagd om een voorstel voor een bovenregionale governance is de naam Bovenregionaal Netwerk Jeugdhulp Noord-Holland (BorN) in het leven geroepen.

De aanvraag omvat:

- Programmakosten BorN jeugdhulp Noord-Holland

De ondersteuning van dit netwerk bestaat uit een projectleider, communicatie ondersteuning, secretariële ondersteuning en de kosten voor het onderhoud van het programmanetwerk.

- Projectleiding Afronden Business Kleinschalig wonen

In 2021 is een grote stap gezet in de vormgeving van een eenduidig kader rondom kleinschalig wonen in de provincie Noord-Holland. De doelgroep voor de kleinschalige woonvoorziening is in kaart gebracht en beschreven. Daarnaast zijn de belangrijkste kaders van de businesscase kleinschalig wonen vastgesteld en opgenomen in het plan Thuis voor Noordje.

Er moeten nog een aantal aspecten verder worden ingevuld; er is nog een discussie over de inzet en opleidingsniveau van het personeel dat kan en mag werken in de kleinschalige voorzieningen, de mate van leegstand, het eigendom van de voorzieningen etc.

Een tweede vraag die in deze opdracht moet worden beantwoord is of er nog een verschil in zorgzwaarte tussen de kleinschalige woonvoorzieningen moet worden aangebracht.

- Projectleiding opzet ambulante ondersteuningsteam Kleinschalige woonvoorzieningen

In 2021 is een grote stap gezet in het nadenken over de opzet van een ambulante team in Noord-Holland wat kleinschalige woonvoorzieningen moet en kan ondersteunen in de zorg en begeleiding van de jeugdigen die daar wonen. Op deze manier willen we voorkomen dat jeugdigen doorgeplaatst worden en dat een team te lang doorgaat in het volhouden. We willen de mogelijkheid bieden dat er zowel expertise en kennis wordt toegevoegd die gemist wordt. En dat daarnaast ook tijdelijk mensen aan een team toegevoegd kunnen worden zodat het volhouden van het personeel wordt ondersteund.

- Projectleiding Extra Ondersteunende Voorziening (EOV)

In het plan 'Thuis voor Noordje' is opgenomen dat in en voor de provincie Noord-Holland een extra ondersteunende voorziening (EOV) geschikt voor 12 jeugdigen moet worden vormgegeven voor een verblijf van maximaal drie maanden. Op basis van cijfers uit 2020 wordt verwacht dat er circa 40 jeugdigen gebruik van zullen maken. Deze voorziening is tijdelijk (maximaal drie jaar), in deze periode leren en monitoren de deelnemende organisaties, in samenwerking met de academische werkplaats, hoe zij deze voorziening overbodig kunnen maken. Aan deze voorziening is uiterlijk 1 januari 2023 behoefte.

- Projectleiding Instroom, triage en plaatsing (vanaf Q3 2022)

In 2021 is een eerste stap gezet in het nadenken over de randvoorwaarden en eisen voor plaatsing van jeugdigen in kleinschalige voorzieningen. De netwerk partijen hebben afgesproken dat in ieder geval een verklarende analyse moet zijn opgesteld. Deze verklarende analyse vormt de basis van een aanvraag voor hulp en onderbouwt de eventuele noodzaak tot plaatsing. Tegelijk is daarmee niet nog niet voldaan aan alle randvoorwaarden voor een goede plaatsing (onderwijs voor de jeugdige, beschikbare plaatsen, matching tussen jeugdigen binnen KWV, regionale verdeling van plaatsen, rol van het Regionaal Expertiseteam (RET), rol van de gecertificeerde instellingen (GI's), etc.). In deze opdracht willen we beschrijven hoe en op welke wijze er effectief een plaatsing in een kleinschalige woonvoorziening kan en moet plaatsvinden.

Zoals ook vorig jaar lopen de ambities in 2022 van BorN en de ambities van BEN-NH voor het grootste deel gelijk op. Deze projecten komen een op een ten goede van jeugd & jong volwassenen met complex meervoudige, co-morbide problematiek.

GGZ NHN KWV Schagen

De pilot is opgezet rond de casus van een jongere 'G' die vanaf zijn 11de in gesloten jeugdhulp heeft gezeten, wat heeft toegevoegd aan de ingewikkeldheid van zijn gedrag, en waaromheen het commitment is ontstaan om een maatwerkvoorziening te starten met als doel zijn ontwikkelperspectief alsnog te kunnen ontdekken. De machtiging gesloten jeugdhulp vervalt bij 18 jaar.

Zowel de Gecertificeerde Instellingen als de zorgaanbieders en ook de lokale teams in de jeugdhulp en MOBW-regio Kop van Noord Holland geven aan geen passende vervolgplek in de regio of landelijk te kunnen vinden en vragen om ondersteuning. Redenen voor afwijzing zijn voornamelijk gericht op de intensieve begeleiding die nodig wordt geacht, gericht op beheersing en voortdurend toezicht.

Inbedding K-EET in BEN-NH

K-EET is een samenwerkingsverband van (ervaringsdeskundige) professionals met veel kennis op het gebied van eetstoornissen al dan niet in combinatie met andere problematiek bij kinderen. K-EET werkt vanuit de visie dat kinderen en jongeren met een (potentiële) eetstoornis eerder moeten worden herkend, beter worden begrepen en eerder en beter worden behandeld.

Het expertisenetwerk K-EET is het afgelopen half jaar bezig geweest met het versterken van de verbindingen met verschillende disciplines. De verbinding tussen de hoog specialistische ggz- en zorgprofessionals staat inmiddels stevig. Daarom is gefocust op het netwerk uitbreiden met internisten, huisartsen, jeugdartsen en POH-GGZ. Bij de kerngroep K-EET Noord Holland zijn een huisarts en internist aangesloten, en bredere gesprekken met deze disciplines en jeugdartsen zijn opgestart. In het eerste halfjaar zijn twee regionale scholingsavonden georganiseerd in samenwerking met Akwa GGZ rondom de Zorgstandaard Eetstoornissen. De komende maanden worden lokale scholingen georganiseerd voor de doelgroepen POH-GGZ en huisartsen. Ook zijn inventariserende gesprekken gaande rondom het mogelijk gezamenlijk opleiden van verpleegkundig specialisten met expertise eetstoornissen in de regio, en worden momenteel stappen gezet om een onderzoek rondom vervolgzorg in de regio op te starten.

Eén van de projecten geïnitieerd door K-EET Noord Holland – BITE (Behandel Intensief Thuis bij Eetstoornissen) – is het afgelopen halfjaar opgestart en werkende weg doorontwikkeld. Sinds maart hebben alle deelnemende GGZ-instellingen behandelaren aangewezen die inmiddels meerdere cliënten hebben behandeld en wekelijks samenkomen voor instelling overstijgende casuïstiekbespreking en intervisie. De casuïstiek die we zien is hoog complex, vaak speelt in de betreffende gezinnen meer problematiek. Er is geregeld sprake van co-morbiditeit, zoals autisme of LVB. Deze complexiteit maakt dat er voor BITE lastig een kant-en-klaar proces is op te stellen en dat maatwerk essentieel is. De meerwaarde van het outreachend behandelen toont zich al aan – de behandelaren die hier minder ervaring mee hebben geven aan veel extra informatie te winnen met de huisbezoeken en ouders geven aan meer regie te ervaren in het omgaan met de eetstoornis in de thuissituatie.

Om K-EET duurzaam te borgen en verder te ontwikkelen én omdat de aparte middelen voor K-EET ophouden en nagenoeg zijn besteed, is in overleg met VWS en de VNG landelijk toegewerkt naar het onderbrengen van de K-EET-netwerken bij de acht Bovenregionale Expertisenetwerken Jeugd. Voor de inbedding in Noord Holland per 1 september is in de eerste helft van 2022 een werkplan opgesteld dat inmiddels bestuurlijk is vastgesteld.

KOP van NH bijgestelde projectaanvraag:

Het betreft een budgetneutrale bijstelling. Alleen de starttijd van de voorziening is in het document aangepast, (een half jaar later dan gepland) en de looptijd is verlengd.

Verder is ook de ondertekening aangepast van Den Helder naar Hollands Kroon, krachtens woonplaatsbeginsel.

Het gaat nog steeds over dezelfde voorziening in de regio Kop van NH, een intensieve KWV, voor 4 kinderen waarvan er twee geplaatst zijn en een kind moeilijk anderen verdraagt waardoor bijplaatsing vertraagt. Inhoudelijk geen aanpassing.

4. Bijlage Aanvragen Leren & Ontwikkelen 1e helft 2022 BEN NH

Aanvraag door projectmanager BEN-NH Scholing en supervisie Verklarende analyse

In Een Thuis voor Noordje is het maken van een Verklarende Analyse, speerpunt vanuit BEN NH, breed omarmd én voorwaardelijk gesteld aan Uithuisplaatsingen, aan plaatsingen Jeugdzorg+ én als behandeling na 3 maanden geen verbetering laat zien.

Er zijn in 2021, per MT-jeugd besluit, 30 trajecten Verklarende Analyse ingekocht voor de RET's NH om mee te oefenen. Inmiddels bereiken diverse verzoeken het BEN NH om tot deskundigheidsbevordering op iets grotere schaal te komen. Concreet vanuit twee jeugdhulpregio's, vanuit één GI en vanuit de adviesgroep van experts verbonden aan het BEN NH. Bijgevoegd voorstel dient die verbreding.

Elke jeugdhulpregio kan een groep van 6 gedragswetenschappers voordragen vanuit de eigen gecontracteerde instellingen, die na de scholing het eigen Regionaal Expertteam kunnen bedienen daar waar een verklarende analyse gewenst is.

Hetzelfde geldt voor de vier Gecertificeerde Instellingen Jeugdbescherming. Daar vindt immers vaak de afweging Uithuisplaatsing dan wel Gesloten plaatsing plaats.

Tot slot worden ook de experts van de adviesgroep getraind zodat zij na afronding van het scholingstraject de vervolg supervisie/second opinion kunnen overnemen.

De scholing/supervisie wordt verzorgd door de twee partijen (Peers en Molendrift) die ook nu de 30 oefen-trajecten verklarende analyse uitvoeren in NH.

Update:

Er zijn tot dusver 20 Verklarende analyses aangevraagd vanuit de regionaal expertteams, waarvan er 10 zijn afgerond.

Er zijn drie scholingen Verklarende Analyse aangevraagd, door Jeugdbescherming regio Amsterdam, door jeugdregio Gooi & Vechtstreek en door jeugdregio West-Friesland. Eén ervan (regio Gooi & Vechtstreek) is afgerond.

Regio Gooi & Vechtstreek Actieleren:

Begin 2021 is de notitie 'Leren in de jeugdhulpregio's Noord Holland' ingebracht en geaccordeerd door de Adviesgroep van experts van BEN NH, en door het ambtelijk kernteam Noordje. De notitie was geënt op de lerende beweging 'Pitbulls' uit het Amsterdamse.

Er zijn gezamenlijke criteria opgesteld waarlangs vergelijkbare leertrajecten vanuit andere regio's gehonoreerd kunnen worden.

Het Actieleren-traject heeft als doel om te leren 'on the job' hoe uithuisplaatsing kan worden voorkomen. Betrokken zijn: gemeenten (kwaliteitsmedewerker en consulent, dit is in de regio Gooi & Vechtstreek de vorm van wijkteam), Jeugdbescherming, Veilig Thuis, specialistische zorgaanbieders, Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs, Jeugd-Geestelijke gezondheidszorg, ervaringsdeskundige ouder en actie-onderzoeker. Er zijn teams per gemeente die in de praktijk leren aan de hand van actuele complexe casuïstiek, zoals kinderen die al lang verblijven in behandelgroep en niet doorstromen vanwege allerlei problemen, thuiszitters, etc. Daarbij staat de (verklarende) analyse centraal. De regio Gooi & Vechtstreek start tegelijkertijd met een leergroep Verklarende Analyse bij bureau Peers, hetgeen ook wordt aangeboden vanuit BEN-NH.

Er is draagvlak bij bestuurders en bij managers in de regio. Zij hebben dit leren in de praktijk als belangrijke randvoorwaarde geformuleerd om stappen te zetten richting minder uithuisplaatsingen. De managers nemen deel aan de projectgroep en de bestuurders worden via het regionale Portefeuillehoudersoverleg op de hoogte gehouden van de voortgang.

Update

Het actieleren leidt direct tot aanpassingen in de praktijk en zorgt er daarmee voor dat veranderingen meteen duurzaam verankerd zijn. In alle gemeenten is een actieleren- team gestart en er zijn voor de zomer elf bijeenkomsten geweest. Tijdens de bijeenkomsten wordt gewerkt met een tijdslijn die laat zien wat sleutelmomenten zijn. De tussentijdse rapportage met voorlopige inzichten uit het actieleren is besproken met de gemeenten en de klankbordgroep van ouders. Na de zomer vinden de vervolgbijeenkomsten plaats.

Begeleide intervisie Kleinschalige Woonvoorzieningen NH

Naar aanleiding van een casusbespreking in de adviesgroep BEN NH begin november is bijgaand projectvoorstel geschreven. Geconstateerd werd dat Onvoorwaardelijk Wonen voor jeugd met complex gedrag veel vraagt van groepsleiding en ook feitelijk valt of staat met adequate groepsleiding. Het risico op uitval is groot, en dat personeelsuitval verhoogt het risico op onhoudbaar gedrag bij de pupillen, waardoor de doelstelling stabiliteit in het onvoorwaardelijk wonen voor specifiek deze groep jeugdigen met complex en meervoudige problematiek onder druk komt te staan.

De adviesgroep van experts besprak het belang dat een team van specialistische opvoeders met zo'n intensieve opdracht ervaren dat ze er niet alleen voor staan. Maar dat er elders ook teams in vergelijkbare omstandigheden zoeken naar de juiste manier om deze taak te doen en vol te houden. En dat het goed zou zijn om daar een netwerk tussen op te bouwen met periodieke uitwisseling en intervisie onder deskundige begeleiding.

Ook in de workshops '21 Onvoorwaardelijk Wonen in het kader van Een Thuis voor Noordje is het veelvuldig gegaan over de kwaliteit van de specialistische opvoeders en ook het behouden ervan, mede gezien de arbeidsmarkt.

Update

Het project is begin 2022 feitelijk van start gegaan. Er is draagvlak gevonden bij de bestuurders van instellingen met dergelijk intensieve Kleinschalige woonvoorzieningen binnen hun aanbod, en er zijn gesprekken gevoerd met locatiemanagers en teamleiders. Er is een supervisor gevonden voor de groep behandel coördinatoren/gedragswetenschappers en die groep ging als eerste van start. Er zijn daarnaast drie supervisoren gevonden voor de groepen met specialistische opvoeders/groepsleiders en daar draaien momenteel drie groepen. In juli j.l. zijn de vier supervisoren voor het eerst bij elkaar geweest voor een onderlinge terugkoppeling.

Constateringen:

De groep behandel coördinatoren zit (over)vol en ze komen elke keer.

Bij de groepen specialistische opvoeders is dat anders, vaak afzeggingen.

Als actie gaat de projectleider een rondje bellen langs een aantal teamleiders en hen tegelijk polsen over een eerdere wens om een eigen intervisiegroep te vormen. De teamleiders zitten immers met het organisatorische probleem van bezetting. Als de visie rond onvoorwaardelijk wonen gebaseerd is op het vormgeven van een KWV, hoe maak je continuïteit en kwaliteit van personeel waar.

Inhoudelijk: Het doel van de intervisies komt stevig aan bod. Er is veel uitwisseling op dat het écht ingewikkeld is om aan deze kinderen onvoorwaardelijk wonen vorm te geven.

Ook is de uitwisseling rond ervaringen met dagbesteding/onderwijs positief. Het helpt om onderwijs vanaf het begin concreet binnen de deuren van de Kleinschalige woonvoorziening aan tafel te hebben.

Signaal:

Om aan onvoorwaardelijk wonen op een goede en structurele manier invulling te kunnen geven zal aan een aantal randvoorwaarden moeten worden voldaan. Een belangrijke randvoorwaarde om continuïteit in het wonen aan te kunnen bieden is continuïteit in de begeleiding. Aan deze randvoorwaarde wordt bij alle betrokken groepen niet voldaan. Dit zijn ervaringen die in de intervisiegroepen worden benoemd en de projectleider herkent het beeld uit de voorbereidingsfase waarin met de teamleiders van alle betrokken Kleinschalige woonvoorziening is gesproken.

Daar kwam ter sprake dat teamleiders ervoor kozen om tijdelijke krachten niet deel te laten nemen aan de begeleide intervisie.

Het feit dat er in alle groepen met een groot aandeel tijdelijke kracht wordt gewerkt lijkt echter te staan voor zaken als

- Het werken op de groep staat onderaan de ladder. Iemand die een tijdje op een groep heeft gewerkt en wat potentie heeft zoek al snel heil in een volgende stap.
- Dat betekent dat je feitelijk steeds opnieuw met nieuwe onervaren werkers begint en dat terwijl het gaat om werken met de kinderen die het meest kwetsbaar zijn, kinderen die het meest afhankelijk zijn van goede jeugdhulp.
- Het lijkt wel dat hoe moeilijker de kinderen zijn hoe minder opgeleid de werkers zijn. De groepswerkers zijn vaak de mensen met de minste ervaring en zitten in de lagere salarisschalen.

Het feit dat randvoorwaarden niet goed ingevuld lijken te zijn kan zeer problematisch zijn omdat de Kleinschalige woonvoorzieningen immers een belangrijke plaats innemen bij de ontwikkelingen van 'zo thuis mogelijk', zoals die ook door Thuis voor Noordje en in regiovisies wordt uitgedragen. Er moet in breder verband het gesprek gevoerd over de randvoorwaarden die ertoe kunnen leiden dat echte goede professionals zich voor langere tijd en vast aan een Kleinschalige woonvoorziening -onvoorwaardelijk wonen verbinden.

Acties n.a.v. dit signaal zijn:

Besproken in ambtelijk kernteam Thuis voor Noordje. Van daaruit meegegeven aan het project: ambulant ondersteuningsteam Kleinschalige woonvoorzieningen, dat momenteel wordt uitgewerkt.

Besproken in de adviesgroep BEN-NH. Instemming met vervolginzet op teamleiders van de Kleinschalige woonvoorzieningen. Die zijn inmiddels benaderd en komen in september a.s. bij elkaar om én dit signaal te bespreken én welke onderlinge ondersteuning met vorm wenst te geven. Een optie is een eigen begeleide intervisiegroep op schaal NH.

Clientperspectief

In het werkplan 2022 BEN-NH staat onder de eerste hoofdtaak de volgende actielijn beschreven.

- Versterken jeugdige/jongere cliënt perspectief, ouderperspectief, participatie, ervaringsverhaal. Connectie met ervaringsacademie. Structureel en gelijkwaardige inzet van ervaringsdeskundigen en ervaringskennis. In samenwerking met Een Thuis voor Noordje.

Ook in het bovenregionaal plan 'een Thuis voor Noordje' wordt cliënt-feedback op de projectvoorstellen en hun uitwerking regelmatig georganiseerd.

Toch is er behoefte aan het steviger inbedden van dit jeugd- en ouderperspectief ook in de samenstelling en werking van de Regionaal Expertteams.

Er is een opdracht geformuleerd waarmee een volgende stap wordt gezet in het versterken, faciliteren en borgen van het cliënt perspectief passend bij het Bovenregionaal Expertisenetwerk en de ambitie van Thuis voor Noordje én waarin wordt verkend hoe we partnerschap (samenwerken vanuit ieders eigen rol, verantwoordelijkheid en perspectief) kunnen vormgeven. Daarmee verankeren we ervaringsdeskundigheid breed in Thuis voor Noordje, de Regionaal Expertteams en het Bovenregionaal Expertisenetwerk en bereiken we dat de praktijk en het beleid beter aansluit bij wat gezinnen nodig hebben.

Update:

In Juni is een projectleider gestart met het vormen van een klankbord-begeleidingsgroep vanuit een aantal cliënt perspectief organisaties in NH. De deelnemers aan de begeleidingsgroep zijn geïnstalleerd en hebben input gegeven voor de uit te zetten quickscan in Augustus. Daarnaast is gestart met inventariserende gesprekken met ambtelijke vertegenwoordigers uit de jeugdregio's, onderwijs, RET-voorzitters, aanbieders en Jeugdbescherming. De eerste contacten met ervaringsdeskundigen zijn gepland. Uit de gesprekken die tot nu toe zijn gehouden, blijkt dat alle betrokkenen een groot belang hechten aan het perspectief van de cliënt én dat er grote behoefte is aan een concrete aanpak en het samenbrengen en differentiëren van de kennis en expertise van ervaringsdeskundigen die er al is.

Podcast Jongeren Jeugdzorg+

Deze zomer heeft de Koppeling (Jeugdzorgplus van Levvel) haar deuren gesloten. Om deze belangrijke ontwikkeling naar meer openheid inzichtelijk te maken, de lessen uit dit proces door te geven én het einde van de Koppeling als gesloten instelling te markeren, wil Levvel in samenwerking met een gerenommeerde podcastmaker (ervaringsdeskundige moeder en lid van het collectief Radiomakers Desmet, Tolhuistuin A'dam-noord) een korte podcastreeks maken. Drie tot vijf afleveringen. Een podcastreeks waarin de jongeren in de Koppeling (of die in de Koppeling hebben gezeten) een belangrijke stem hebben: hun ervaringen en verhalen zijn de dragers van het grotere verhaal. Hoe ervaren zij de veranderingen die met de nieuwe manier werken gepaard gaan? Hun verhaal krijgt context door de ervaringen en inzichten die medewerkers van de Koppeling verwoorden.

Tijdens een eerste gesprek over deze opzet is door de projectmanager BEN-NH gevraagd om een voorgesprek samen met Level en Het Vergeten Kind én een publicitaire verbreding naar de grotere verbeterbewegingen in Noord Holland (ook Thuis voor Noordje). Vanuit BEN-NH is de communicatieadviseur aangesloten bij dit traject om de verbindingen te blijven benadrukken.

Update

Na de zomervakanties '22 wordt de reeks gemaakt.

Procesbegeleiding evaluatie Kleinschalige Woonvoorziening Arkplein, regio Alkmaar

Niet elk project slaagt. Casuïstiek is complex en randvoorwaarden en langere termijn commitment luisteren nauw. Het project KWV Arkplein hoort daarbij.

De aanvraag was akkoord bevonden en middelen waren reeds uitgekeerd. Het projectteam heeft onder leiding van Alkmaar een concept eindafrekening gemaakt, waarvan de definitieve versie in september volgt.

BEN-NH heeft een ervaren adviseur aangeboden, die voor het landelijk team complexe casuïstiek (Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd) veel procesevaluaties heeft gedaan, om dit project te evalueren langs de vragen:

- Waarom ging het mis?
- Wat kunnen we daarvan leren?
- Waren het incidentele factoren die deze Kleinschalige woonvoorziening deed mislukken of zijn er meer structurele factoren aanwijsbaar?

Ook het verslag van deze evaluatie volgt in september.

Verkenning rond uitvoeren en inrichten van een monitor Kleinschalige woonvoorzieningen

De ontwikkelingen rond kleinschalige woonvoorzieningen in Noord Holland hebben het nodig om structureel gemonitord te worden. Het verdient de voorkeur om dit uniform in te richten, én zoveel mogelijk in aansluiting met monitoring van Kleinschalige woonvoorzieningen in de rest van het land.

Monitoring hoort momenteel als voorwaarde bij toekenning van projectaanvragen rond de opstart van intensieve Kleinschalige woonvoorzieningen, maar het ontbreekt nog aan een uniforme vragen/indicatorenlijst.

Het landelijk consortium kleinschalige woonvoorzieningen heeft samen met de academische werkplaats risicojeugd een basismonitor ontwikkeld, die op maat gemaakt kan worden aan de (boven)regionale behoefte.

Om dat te doen is door BEN-NH en Noordje gevraagd aan de academische werkplaats om deze verkenning te doen, zodat we preciezer in beeld krijgen waar voor Noord Holland de extra aandachtspunten liggen.

Update:

De opdracht is inmiddels verstrekt.

Uitbreiding Scholing Supervisie Verklarende Analyse

In aansluiting op het eerdere scholingsbesluit (zie boven) zien we nu dat het scholingsaanbod leidt tot nieuwe aanvragen.

Inmiddels heeft ook Levvel een verzoek ingediend om een groep van zes gedragswetenschappers te laten scholen. Omdat dit niet in het oorspronkelijke projectvoorstel is opgenomen, maar wel tot verdere verbreding leidt, willen we de opties uitbreiden. Dat betekent dat we in aansluiting op een Thuis voor Noordje het scholingsaanbod willen uitbreiden naar de zes jeugdhulpinstellingen die participeren in Een Thuis voor Noordje én naar de onderwijsconsulenten van de vijf samenwerkingsverbanden VO in NH, die dat eveneens zijn.

Update

Levvel streeft naar oktober voor de scholing.